

Izbeja, izvzemih pondeljek, vsak dan jutraj. Uredništvo: ulica Asiškega št. 20, I. nadstropje. ... Prof. F. Peric. ...

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v ...

Zalostne razmere na naših sodnijah

V našem listu smo govorili že parkrat o tej rak-rani državne uprave. In to ni bilo samo s stališča krivic, katere se dogajajo v tem oziru našemu ubogemu narodu, bilo je govorjeno tudi s stališča dobrih italijanskih državljanov, ki imajo v očeh moralne in materijalne interese države. Mislili smo, da bo kaj pomagalo. Pomagalo pa ni nič, pač pa je šlo in gre vedno na slabše. Kljub temu pa ne čupamo. Pokazati in predočiti hočemo vnovič vsem merodajnim činiteljem, zlasti pa osrednji sodni upravi, koliko zla so povzročili s svojim ravnanjem in ga še povzročajo ne le nam sirotam, temveč tudi — državi, zlasti državnemu ugledu in — državnih ulagajih. Ako niso slepi in gluhi, bodo morali videti in slišati in razumeti in ne moremo si misliti, da bi potem ostal naš opomin brez vpliva nanje, posebno ker bo vse, kar smo grajali, zelo lahko odpraviti in kar bomo svetovali, zelo lahko vpeljati.

Govoriti hočemo z dveh že omenjenih stališč: s stališča naše narodne manjšine in s stališča dobrih italijanskih državljanov brez ozira na našo narodno manjšino.

V prvem pogledu se nam godi krivica, ker so se odslovili skoraj vsi slovenski sodniki in pisarniški uradniki in ker se nam tako v tej kakor v vseh drugih panogah državne uprave zapira vstop v državne službe. Pol milijona naroda ima vse dolžnosti: plačuje točno visoke davke in pristojbine, pošilja svoje sinove v vojaško službo, izvršuje zvesto vse druge dolžnosti napram državi, — ta pa mu odreka pravico do državnih služb. Samo ob sebi je uravna ta pravica in vendar je nimamo. Naši ljudje so bili vrženi na cesto na sramoteni in poniževalen način: brez preiskave, brez zaslišanja, brez možnosti zagovora in pojasnila. Odslovitev se je zgodila, kakor bi strela udarila; danes si bil še sodnik — jutri na cesti brez službe. Brezsrčno in brez usmiljenja se je zgodilo: ni se oziralo na družino odslovljenca, ne na težkoče, da si dobi nove virov dohodkov, ne na dolgoletno neoporečno službo, ne na pravice, pridobljene s službovanjem.

Huda je ta krivica, toda še hujša se je zgodila našemu ljudstvu: po večini naših sodnij so se nastavili namreč sodniki kakor tudi drugi uradniki, ki so našega jezika popolnoma nezmožni. Ne moremo si drugače misliti, kakor da se je to zgodilo namerno; nikjer pri novih nastavitvenih se ni zahtevalo znanje slovensčine oz. hrvaščine. Hotelo se je, da si nastavitveni ne razumejo jezika ljudstva, med katerim bodo sodili in uradovali. To dejstvo je že samo na sebi vnebovpijoča krivica, protivno je vsakemu pravnemu naziranjju, vsakemu najprimljivejšemu pojmovanju sodstva, hkratu pa je to dejstvo skrajno poniževalno za naše ljudstvo.

Nemecem pod Brennerjem se ne godi dosti boljše nego nam; vendar pa imajo oblastva vsaj toliko obzira do njih, da nastavljajo med nje le nemščine večše sodnike in sodne uradnike. Do nas pa nimajo niti tega obzira.

Poslovanje naših sodnij je malodane ustavljeno. Na mesto odstavljenih slovenskih sodnikov so bili nastavljeni za sodne predočevalce mladi na novo imenovani sodniki brez potrebne prakse in brez vsakega znanja jezika, ki ga govori ljudstvo. Poslovanje teh sodnikov je nekaj gorostasnega. Spisov, ki so še po večini pisani v slovensčini, ne razume, ne razume strank itd. V pisarni ima še par uslužbencev, ki razumejo jezik. Vsak t. u. t. hodi k njim, da mu to ali ono prestavi, hodi k njim s strankami, da mu tolmačijo, kliče jih za tolmače v razpravno dvorano itd. Namesto po 1 uro, trajajo razprave po 3 ali 4 ure. Včasih se pokliče tolmač, ki pa ni prvovrsten. Zastopnika strank se vsled tega večkrat sporečeta, kaj je pravzaprav prava izpovedala; med njima in tolmačem nastane debata in večkrat traja dolgo časa. In pri vsem tem sodnik re more poseči v debato, ne more se obrniti naravnost na osebo, katero je izprašati. Kratkoma sodnik je pri vsem tem le nekak uraden satist in izda le malo več, kakor čí bi bil nasikan na steni nad razpravno mizo.

Ako ni tolmača, vrši to službo zapisnikar, kolikor jih je še nameštenih. On izprašuje stranke, priče, prestavlja sodniku kakor more in zna in kakor hoče; on je pravi voditelj razprave, on je sodnik pri razpravi.

Samo ob sebi je umljivo, da tak sodnik ne opravi niti petine dela, katero je opravljaj njegov prednik. Pa ne le to, moti in zaposluje še najmanj enega jezika zmožnega uradnika; ta mu mora tolmačiti, predstavljati spise itd. Prav lahko se torej trdi z ozirom na množino in kakovost dela, katero zamore tak sodnik izvršiti, da stane državo najmanj 4—5 krat toliko, nego jo je etal prejšnji sodnik z dobro in popolno prakso, poznavajoč jezik ljudstva, njegove običaje, okraj, razmere v okraju itd.

To bi bila še le škoda, katero trpi država sama na lastnem premoženju, torej materijalna, denarna škoda. Drugo in morda še večjo škodo pa trpi na splošnem ugledu in posebno na ugledu sodnih oblastij. Jasno je, da sodnije iz zgornj navedenih razlogov ne morejo zmagovati svojih poslov, pa tudi če bi bilo še enkrat

toliko in še več takih nekvalificiranih sodnikov in uradnikov. Vsled tega zastaja delo na vseh koncih in krajih. Stranke zgubljajo s tem vsako zaupanje v sodno pomoč. Nepošteni dolžniki — in teh je mnogo — se z lahkoto odtegnejo plačilu, ker se dotične razprave razpisujejo na silno dolge roke. Večkrat toženi dolžnik ne taji svojega dolga, vendar mu ugovarja, samo da zadevo zavleče, ali pa ponudi manjšo svoto, ako jo hoče upnik takoj sprejeti. Le izkoriščanje teh slabih razmer omogoči dolžniku, da takorekoč oropa upnika za njegovo terjatve ali vsaj za del njegove terjatve. Umevno je, da peša vsled tega tudi ves kreditni promet, brez katerega je v nobeni državi ne more izhajati! Peša zaupanje in dobro vero. Vsled povečanja rizika mora trgovec dražje kupovati in še dražje prodajati, s čimer raste dražinja.

Ze samo te razmere so v ogromno škodo državi in še v večjo škodo prebivalstva. Razen tega pa imajo naši ljudje še drugo škodo: plačevati morajo dražje tolmače pri sodnijah, kakor tudi pri vseh

drugih uradih; od sodnij se jim vračajo razne priloge in včasih kar celi spisi v prestavo; ker sami tega niso večti, morajo zopet to plačati. Za vsako malenkost, katero je prej lahko opravljal sam, si mora vzeti pravnega zastopnika; razprave s tolmači trajajo najmanj še enkrat toliko — in ne glede na lastno zgubo časa — mora plačati še toliko višje pravdne stroške itd.

In zakaj vse to? Zakaj so se odslovili naši uradniki? Ker se ni navedel v nobenem slučaju nikak razlog, ne moremo si misliti drugega, nego da se je to zgodilo iz skrajne narodne nestrpnosti in iz te izvirajoče domisljaje, da so bili ti uradniki državi nevarni — če tudi ni bilo za to nikakih dejstev, nikakih dokazov.

Obratoma se ponovno na novega justičnega ministra Rocca, kakor na vse merodajne činitelje v državi, naj vendar enkrat to zadevo temeljito in nepristransko — sine ira et studio — proučijo. Uverjeni smo, da bodo prišli do drugega prepričanja, ako bodo to storili.

Zbornica odobrila volilno reformo

Večkratni glas propadel — Posl. Dudan se osmešil s predlogom o neizvoljivosti bivših avstrijskih prostovoljcev

RIM, 17. Seja poslanske zbornice se je pričela ob 15. uri. Predsedoval je Casertano. Po odobritvi zapisnika zadnje seje se je on. Mauri spomnil senatorja Gaetano Falconija, ki je umrl včeraj. Zbornica je izrazila sožalje pokojnikovim družini.

Nato se je pričela razprava o posameznih členih zakonskega načrta za volilno reformo. Posebno živahna je bila razprava o uvedbi večkratnega glasu. On. Sardi je izjavil, da bi si želel nekoliko drugače razdeljene kategorije, ki imajo pravico do večkratnega glasu. Ako je res, da se uvaja večkratni glas zato, da se izkažejo še posebno zasluge za domovino, potem bi morali imeti pravico do njega vsi odlikovanci, četudi ne znajo pisati. On. Vicini je menja, da je treba prej sprejeti večkratni glas načelu, še le nato lahko preide zbornica k razpravi o posameznih kategorijah. On. Rossoni se pridruži Viciniju. On. Giovannini pravi, da sedanji napeti politični položaj ne dovoljuje, da bi se tako važna reforma sprejela po tako nagli debati. On. Finzi meni, da je ta reforma take politične važnosti, da je treba da vsakdo prevzame določene odgovornosti. Sedanja zbornica lahko odobri načelo večkratnega glasu, toda izvedba naj se prusti drugi zakonodaji.

Notranji minister on. Federzoni poudarja, da se je vlada izjavila pripravljeno sprejeti načelo večkratnega glasu pod pogoji, da imajo pravico do njega le kategorije ljudi, ki so si stekli velike zasluge za domovino. Ako zbornica sprejme načelo večkratnega glasu, mora vlada vztrajati pri tem, da se dovoljenje večkratnega glasu omeji tako, da ne bo tvorila privilegija nobene kategorije. Ako pa je zbornica za to, da se dovoli večkratni glas kot priznanje zasluge za domovino, da pa se izvedba tega načela odloži na drugo zakonodajno dobo, se vlada ukloni zbornici.

Predsednik on. Casertano javi, da je on. Rossoni v imenu 43 poslancev predložil resolucijo, ki zahteva črtanje vseh členov glede večkratnega glasu. On. Finzi je predložil naslednjo resolucijo: Zbornica odobrava v bistvu načela za izvedbo večkratnega glasu; ker pa uvideva, da ni sedaj primeren čas za izvedbo tega načela, odloči razpravo. Ker je predlog poslance Rossonija bolj širok, se bo vršilo glasovanje najprej o tem predlogu. Por.

Pašič gotov volilne zmage

Volilna borba postaja vedno živahnješa. Izjave ministra Šurmina glede vesti o sporu v vladnih krogih

BEOGRAD, 17. (Izv.) Pri volitvah nastopi 17 večjih ali manjših strank proti Narodnemu bloku, ki gre samostojno v volilno borbo. Kljub temu pa so v krogih Narodnega bloka prepričani, da je zmaga Narodnega bloka zagotovljena.

O zmagi Narodnega bloka je prepričan tudi vodja radikalne stranke in sedanji ministrski predsednik Nikola Pašič, kar je razvidno iz njegovih izjav novinarjem. Sicer je navada, da se pred volitvami izražajo vsi voditelji strank optimistično.

Kralj je sprejel danes v enourni avdijenci (od 11-12) ministrskega predsednika Pašiča, ki mu je poročal o razvoju v državi od kraljevega odhoda v Pariz dalje. Po tej avdijenci je Pašič odgovoril novinarjem na vprašanje, kaj misli o izidu volitev: «Globoko verujem v zmago Narodnega bloka, v zmago, ki je potrebna in koristna za državo.»

Skoro vsi ministri so odšli na volilne shode. Sinoči so odšli Pribičević, Krizman in državni podtajnik Vilder na volilno zborovanje v Varaždinu. Nocoj je odpotoval minister pravde Lukinić na volilno agencijo; zunanji minister dr. Ninčić se je odpeljal na shod v Vel. Beckerek, Krsta Miletić pa v Zajčar. Minister Šurmin je odpotoval v Skoplje, kjer ostane 3 dni. Z ozirom na pisanje nekaterih listov, da je med ministri Pribičević in Krizmanom

čevalec D'Alessio Francesco pozove on. Rossonija, naj izjavi, ali je njegov predlog za odpravo vseh členov glede večkratnega glasu. On. Rossoni pritrudi, on. Finzi umakne tako svoj predlog, notranji minister on. Federzoni izjavi, da se vlada ne vmešava. D'Alessio izjavi, da umika odbor vse člene glede večkratnega glasu. Predsednik opozori, da se smatrajo ti člani (2 bis, 2 ter, 2 quater in 2 quinquies) za odpravljene, ker jih je odbor umaknil in ker ni nobenega predloga za njihovo ohranitev.

Nato je zbornica prešla k razpravi o nadaljnjih členih. Odobreni so bili člani glede odmere poslancev posameznim pokrajinam, glede glasovnice, glede števila volilcev, ki morajo podpisati kandidatsko listo (On. Marchi je predlagal, da bi moralo podpisati listo najmanj 800 do 1000 volilcev), nadalje glede starosti kandidata (doba 25 let ostane, on. Caprino je predlagal, naj bi imel poslanec najmanj 30 let).

Precejšnjo pozornost je vzbudil predlog poslance Duda, naj se čl. 104. izpremeni tako, da se ne bodo mogli izvoliti oni kandidati, ki so vršili prostovoljno ali specialno službo vojaškega ali civilnega značaja v vrstah sovražnika proti Italiji in oni, ki zastopajo kako tujo državo, a so kljub temu ohranili italij. državljanstvo. Poročevalec D'Alessio je bil za predlog, proti pa je nastopil Federzoni, ki je zahteval pojasnila, kaj pomeni «specialna» služba. On. Duda je bil v veliki zadregi, dokler ni izjavil, da se lahko opusti beseda «specialna». On. Vicini je tudi nastopil proti, češ da so se vsi bivši avstrijski državljani bojevali proti Italiji, ker pač niso bili italijanski državljani; to velja tudi za drugorodce. Federzoni je prosil Duda, naj predloži umakne. Duda je to tudi storil. Nato je zbornica odobrila še vse ostale člene zakonskega načrta.

Ob zaključku se je vršilo glasovanje o vseh členih zakonskega načrta. Glasovalo je 287 poslancev, 268 za, 19 proti. S tem je bil načrt sprejet. Seja je končala ob 19.10. Prihodnja seja se sklīče na dom.

Prihodnja seja ministrskega sveta RIM, 17. Prihodnja seja ministrskega sveta se vrši v torek, 20. t. m.

nom na eni strani ter ministrom Šurminom na drugi nastal spor radi kandidatur v Sremu (Pribičević in Krizman da sta hotela prepričati kandidaturu Šurmina v Sremu), je minister Šurmin izjavil, da se je prav dobrohotno smejal, ko je čital to vest v listih. Njemu ni nič znanega o kakih sporih med ministri.

Zdi se torej, da so vesti opozicijskega tiska o hudem nesoglasju, ki da vlada med ministri, pretirane.

Kmetiska internacionala hoče pomagati Radiću

ZAGREB, 17. (Izv.) Sudbeni etof je prejel sporočilo od kmetске internacionalne v Moskvi, ki je sestavljeno v hrvaščini in podpisano po Bogorodskemu. Sporočilo pravi med drugim: Z ozirom na objavo, da je Hrvatska izven zakona, in na aretacijo Radića ter njegovih tovarišev na temelju pogodbe s kmetisko internacionalo, prosimo, naj se zaslži član vodstva te internacionalne g. Gorskci kot priča.

Iz Rusije prihaja poročilo, da je Gorskci že na poti v Zagreb. Nikakor ni verjetno, da bi ga jugoslovenska vlada pustila preko meje.

Jugoslovenski narodni odbor v Ameriki proti Trumbiću

BEOGRAD, 17. (Izv.) Jugoslovenski narodni odbor v Ameriki je objavil svečan protest proti delovanju dr. Trumbića, bivšega zunanje ministra sedanjeja zagovornika Radića in njegovih tovarišev. Na protestu je podpisana tudi znani jugoslovenski mecen g. Petrinović, ki je laseko

leto prepotoval Jugoslavijo v študijske svrhe. Na tem potovanju je obiskal tudi Radića. Po njegovem odhodu je Radić izjavil, da mu je Petrinović obljubil izdatno denarno podporo za njegovo delovanje.

Narodni odbor izjavlja, da nima dr. Trumbić več pravice, da govori v imenu narodnega odbora.

Stojadinović zopet v Beogradu BEOGRAD, 17. (Izv.) Sinoči ob 23. uri se je vrnil iz Pariza finančni minister Stojadinović. Izjavil je, da je z izidom konference v Parizu povsem zadovoljen, ker so interesi Jugoslavije zavarovani. Danes je poročal ministrskemu predsedniku podrobno o konferenci.

Seja finančnega odbora je sklicana na 21. t. m. Odbor bo razpravljaj tudi o naknadnih kreditih.

Jugoslovensko-ogrška trgovska pogajanja BEOGRAD, 17. Včeraj so se na zunanjem ministrstvu nadaljevala pogajanja za sklenitev trgovske pogodbe med Jugoslavijo in Ogrsko. Načelnik jugoslovenske delegacije na teh pogajanjih je dr. Rybář, ogrske pa Walter.

Izjave poljskega ministra glede gdanskih incidentov

Poljska bo protestirala pri Društvu narodov in velesilah

VARSAVA, 17. Podpredsednik ministrskega sveta Thugutt je sprejel zastopnike poljskega tiska ter jim je glede gdanskih incidentov podal sledečo izjavo: Radi krivitve naših pravic s strani Gdanskega bomo protestirali pri predsedništvu Društva narodov in pri onih velesilah, ki so zasnovale mirovno pogodbo. Neprijetno nam bo, če bo radi gdanskega incidenta nastal spor med Poljsko in komisarjem Društva narodov. Toda naj znajo vsi, da ne bomo za nobeno ceno dovolili, da se postopa z nami kakor z zamorcem. Poljska javnost naj bo uverjena, da bo poljska vlada vedno štiti pravice in čast poljskega naroda v Gdanškem.

Enoten pravilnik za železniški promet

KRAKOV, 17. Internacionalna železniška konferenca je določila enoten pravilnik za promet s Poljsko, Čehoslovasko, Avstrijo, Ogrsko, Italijo, Jugoslavijo in Švico. Pravilnik stopi v veljavo s 1. marcem. Nadalje je konferenca odobrila, da se komisija za blagovni promet sestane dne 27. januarja v Monakovem, da izdela tozadevni pravilnik.

Položaj sovjetskih učiteljev na deželi

MOSKVA, 17. V zvezi s kongresom sovjetskih učiteljev je komisarijat za ljudsko prosveto proučeval gmetno stanje pri 35.000 učiteljev. Izkazalo se je, da se ni gmetno stanje sovjetskih učiteljev v Ukrajini niti najmanj zboljšalo, pač pa da morajo učitelji po vseh živeti od 15—20 rubljev mesečne plače. Poleg tega morajo vsaki učitelji, ki sodelujejo v komunističnih organizacijah, prenašati preganjanja s strani kmetov kakor vsaki dopisniki komunističnih listov.

Nova nemška vlada na delu

Nasprotstva s centrom

BERLIN, 17. Nova Lutherjeva vlada ima izrazito desničarsko lice in s tem je že označeno njeno zadržanje napram levicarjem. Prav v zadnjem času je novi kancelar skušal načeti pogajanja z demokrati, kar pa ni dovedlo do nobenega uspeha in je tako opozicija demokratov in socialstov definitivna. Kljub vsemu temu pa položaj ni še povsem jase, ker ne more vlada računati niti na brezpogojno podporo tistih strank, ki so vstopile v vlado. Vlada dr. Lutherja se niti od daleč ne more imenovati homogena. To velja predvsem, ako se vzamejo v obzir vse načelne in taktične razlike, ki obstojajo med obema skrajnima kriloma nove vlade, nemškimi nacionalisti na desni in centrom na levi strani. Že pri razpravljanju o vladnih izjavah v zbornici je prišlo do prvega prerekanja med tema kriloma. Medtem ko so namreč nemški nacionalci zahtevali, da podajo po prečitvanju vladne izjave v državnem zboru vse stranke, ki sestavljajo vlado, svečano priznanje zaupanja Lutherji vladi, je centrum nastopil proti temu predlogu, tako da bo po prečitvanju vladne izjave le izrazil vladi svoje odobravanje.

Sinoči je nova vlada podala svojo izjavo v državnem zboru in danes spoldne se je začela debata o vladni deklaraciji. Vlada je izjavila, da bo čuvala notranji mir ter skušala uravnati socialna nasprotstva; pri tem je pozvala vse stranke na sodelovanje. V zunanji politiki si bo vlada predvsem prizadevala, da pride čimprej do ugodne rešitve vprašanje izpraznitve Porurja.

Problemi nemške zunanje politike

BERLIN, 17. Po vestih iz krogov inozemskih diplomatov bo izročena Nemčiji nota poslaniske konference o vojaški kontroli in o izpraznitvi koelske cone šele sredi februarja. Po tem bo morala nova nemška vlada rešiti gotova zelo zamotana vprašanja zunanje politike, ki se ne bodo mogla prej razjasniti, dokler ne bo stopila Nemčija v neposredna pogajanja z zaveznicami. Medtem pa se zdi, da je sedanji čas za taka pogajanja zelo neugoden, ker ne čuti niti Anglija niti Francija prav nikake potrebe za kako izmenjanje misli te vrste z Nemčijo.

Nemški pravosodni ministar BERLIN, 17. Predsednik prvega sodnega dvora za Koelski okraj Franken je imenovan za pravosodnega ministra. Franken simpatizira s tendencami centroma.

Francoska finančna politika

Herriot proti denarni inflaciji in državnim posojilom

PARIZ, 17. Na predpoldanski seji je zbornica odobrila ustanovitev urada za datjave v naravi, ki prihajajo iz Nemčije po določbah mirovne pogodbe. Tekom razprave o narču je izjavil ministrski predsednik Herriot, da je vlada proti vsaki inflaciji. Francija bo morala to leto, tako je nadaljeval Herriot, prestati več gospodarskih težkoč; toda naj bodo posledice našega sklepa kakršnesibodi, za nobeno ceno nečemo denarne inflacije. Naj se zgodi karkoli, od sedaj naprej se ne bo tiskal niti en bankovec odveč. Storili bomo vse potrebno, da ukinemo politiko posojil in inflacije. Zbornica je te Herriotove izjave sprejela z velikim navdušenjem.

Varnostna služba na francoskih vlakih

PARIZ, 17. Ker je bilo v poslednjih letih izvršenih na potnike v vlaku več napadov, je bila oblast javne varnosti prisiljena, da ukrene potrebne odredbe za varnost potnikov. V to svrhu je bil ustanovljen poseben zbor policistov, ki bodo vršili v ponočnih vlakih varnostno službo, tako da bodo potniki na daljših vožnjah lahko brezskrbno spali.

Zastoj v nemško-francoskih trgovskih pogajanjih

PARIZ, 17. Danes popoldne se je vršila plenarna seja nemške in francoske delegacije. Trgovinsko ministrstvo poroča o seji sledeče: Francoski delegati, katerim je bil 10. t. m. predložen nemški protipredlog, so skušali uveljaviti nove predloge, ki naj bi po svoji populjivosti dovedli do sporazuma. Toda nemška delegacija je te predloge, v kolikor se tičejo poizvedovanje in razpečevanja alasko-lotarijskih izdelkov in minimalne pristojbine na nemške izdelke, odklonila. Francoski delegati so nato izročili nemški delegaciji tekst svojih zadnjih predlogov, o katerih mora poslednja sklepati in poročati svoji vladi.

Odbor za kodificiranje mednarodnega prava

ZENEVA, 17. Glavni tajnik Društva narodov sporoča, da je odbor 16 članov, ki jih je izbral svet Društva narodov 12. decembra preteklega leta v Rimu, v svrhu proučevanja postopne kodifikacije mednarodnega prava, sprejel imenovanje. Člani odbora so večinoma profesorji prava na evropskih in ameriških univerzah. Kasneje jim bo pridružen tudi en izvedenec za muslimansko pravo. Odbor bo najprej sestavil provizoričen seznam snovi mednarodnega prava, ki se mora radi svoje aktualnosti čimprej kodificirati na podlagi mednarodnega sporazuma. Ta seznam se predloži pravčasno vladam vseh držav, brez ozira na to, če so slednje članice Društva narodov.

Ameriška vlada zanika vsako spremembo politike

WASHINGTON, 17. Brzozjavke evropskega tiska in ameriske pripombe so skušale ustvariti mnenje, da so se s podpisom pariškega dogovora Združene države tesno zvezale z zaveznicami, da bi se Nemčija prisilila k izpolnitvi njenih obvez. Vsled tega sta čutila Bela hiša in državni oddelek za zunanje stvari potrebo zanikati to trditve ter sta izjavila, da se Združene države ne čutijo prave nič bolj vezane, kakor v času pred finančno konferenco v Parizu. Slo je tu za izbero med dvema rešitvama: ali zadovoljiti ameriske vojne oskodovalce s nemskim premoženjem, ki je pod sekvestrom Združenih držav, ali pa nastopiti za veljavnost pravic, ki so bile pridržane Združenim državam v mirovni pogodbi z Nemčijo. Ameriška vlada je prepričana, da se je odločila za to, ker je bolj koristno za ameriško ljudstvo.

Noben dogovor ni bil sklenjen, ki bi obvezal Združene države h kakemu pritisku na Nemčijo, da plača, niti se ni podpisala kaka pogodba za sodelovanje Združenih držav z ostalimi vlastmi pri iztirjevanju nemških reparacij, katera bi postoblašala Francija ali kako drugo vlad, da priskakuje kako pomoč s strani Amerike pri udeleževanju sankcij. Združene države so si zagotovile svojo pravico do deleža na nemških plačilih in njihovi odnošaji z reparacijskim vprašanjem se omejujejo le na prevzemanje kvot, ki jim pritičejo.

WASHINGTON, 17. V Beli hiši se potrjuje stališče, izraženo včeraj od uradnih osebnosti državnega oddelka. Izjavlja se, da ostane zunanja politika vlade neizpremenjena. Podpis pariškega dogovora ne pomeni nobene nove obveze ali kake ododlatjve od dosedanje evropske politike Združenih držav. Uradno se zanika vest, da namerava vlada sklicati na spomlad novo konferenco za razorožitev. Vlada hoče predvsem počakati na uspeh inicijative Društva narodov.

Spominjajte se ob vsaki priliki 'Dijaške Maticе'

Pismo iz Jugoslavije

Ljubljana, 15. januarja 1925.

V 56 volilnih okrožjih vloženih nad 380 kandidatskih list - Dobra stran razcepjenosti volivcev - Največja razcepjenost med radikali - V slučaju, da se Hrvati volitev vzdre - Razsodba zagrebskega sodišča

Kandidatne liste so vložene in pričena se zadnja faza volilnega boja. Upajmo, da se bo tudi ta poslednja faza odigrala tako mirno, kakor dosedanje in da bodo volitve kljub silno razvnetim strastem končale mirno in v redu.

Strasti pa so razvnete in najbolj dokaz za to je veliko število kandidatskih list in silna razcepjenost, ki se opaža skoraj povsod. Nad 380 kandidatskih list je vloženo v 56 volilnih okrožjih ali povprečno v enem okrožju okoli 6 list. So ta seveda okrožja, ki so to število mogočno prekosila in ni najbolj razveseljivo, da je v tem oziru dosegel Maribor, naša najbolj izpostavljena severna postojanka prvenstvo. Nič manj kot 14 list je vloženo v mariborskem volilnem okrožju in kljub najbolj volji ni dosegel tega števila niti en drug okraj v Jugoslaviji. Samo zagrebski okraj bi postal kmalu prvenstvu Maribora nevaren, ker je s svojimi 13 listami dosegel drugo mesto. Splošno se opaža, da je razcepjenost v prečanskih krajih znatno večja kot pa v Srbiji. Tu imamo celo okraj, kjer sta bili vloženi samo dve listi, demokratska in radikalna. Ta strankarsko idealni okraj je bregalniški okraj, ki je edina častna izjema v splošni razcepjenosti, ki je znak sedanjih volitev.

Okraj s samo tremi listami nimamo. Okraj s samo štirimi listami pa je več in sicer z edino izjemo vojvodinskega okraja Bela Cerkev Pančevo, samo v Srbiji. Ti okrajji so: čačanski, zvečansko-raski, kosovski, ohridski in prizrenski. Že iz tega se vidi, da je bilo popolnoma napačno soditi politično zavednost okraja po številu vloženi list, ker potem bi morali reči, da so kraji ob albanski meji v Jugoslaviji najbolj zavedni del države. Tega pa se ne bi upal trditi niti največji nasprotnik Jugoslovenov.

Iz strankarskih ozirov je morebiti obziranja vredno, da se pojavlja pri letošnjih volitvah tako velika razcepjenost med volilci. Z narodnega stališča pa ni ta razcepjenost prav nobena nesreča. V tej razcepjenosti vidim samo stremenje naroda, da res izbere prave zastopnike in pravo stranko in samo odhod tako veliko število strank. Že danes pa se vidi, kako slone razne skupine na istih načelih in samo vprašanje časa je, ko se bodo te razne skupine začele združevati in ko bo ljudstvo iz mase strank samo izločilo odvisne organizacije. Pomisliti je treba, da je naš narod politično mlad in da nimajo niti stranke še določno začetnih potov in smeri. Koliko se govori pri nas na primer o avtonomiji in kako malo resnega je storjenega v tem oziru. Še danes ni nobena stranka dokazala, če je za Slovenijo boljše avtonomija ali centralizem, če Slovenija s finančno avtonomijo pridobi ali pa izgubi. In prav noben slovenski politik še ni povedal, če je bolje za Slovenijo, da se vsi davki izenačijo po vsej državi, ali pa je bolje, da je slovenski davkoplačevalec popolnoma avtonomen. Naša strankarska politika je še celotno na nivoju najbolj priproste dnevne politike in niti ene institucije nimamo, ki bi politiko in gospodarstvo sistematično proučevala. Zato je naravno, da vsak klic po gospodarski osamosvojitvi žalostno propade in zato je morala propasti tudi po vojni izvedena nacionalizacija industrijskih podjetij. Nimamo nobenega katastrofičnih sil in žalostna posledica tega je, da trošimo narodne sile.

Sedanja velika razcepjenost bo na vsak način dober nauk za stranke. Je vendar evidentno, da so tej razcepjenosti krive samo napake strank. Zato upam, da bodo stranke polagoma uvidele svoje napake, jih popravile in postregle ljudstvu z bolj solidno politiko. Nadloga je dober učitelj in nobena škoda ni, če se seznanijo z njo tudi stranke. Bo saj v bodoče bolje.

Presenetljivo velika je razcepjenost med radikali, ki so dosedaj veljali vedno kot ena najbolj discipliniranih in organiziranih strank. V nič manj kot 26 okrajih nastopijo radikali z dvojnimi ali trojnimi kandidatskimi listami. Vidi se, da preživlja radikalna stranka svojo težko križ in da so napadi na nekatere njene ljudi zelo zrahlijali njeno enotnost. Največ preglaVIC dela vodstvu radikalne stranke Nastas Petrovič in poslanec Ranković. Prvi je organiziral opozicijo v Južni Srbiji, drugi pa nastopa z nevarnimi napadi v Sunadiji. Zlasti usodna zna postaja razcepjenost radikalov v Crni gori, kjer je vloženi kar trije radikalni list in kjer vodi eno disidentsko listo Bakić, bivši podpredsednik skupščine. Leta 1923. so dobili radikali v Crni gori skoraj 9000 glasov in tri mandate. Če bi združili pri letošnjih volitvah vsak radikalni kandidat eno tretjino volivcev na svojo listo, potem ne bi dobila nobena lista količnika in vse tri bi ostale brez mandata. Značilno za razmere v radikalni stranki je, da je celo proti Pašiću postavljena protikandidatura. Seveda ne bo imela ta dosti uspeha.

Za radikali so najbolj razcepjeni demokrati, ki imajo v sedmih okrajih dvojne kandidature. Pripomniti pa je treba, da so bili pri prejšnjih volitvah demokrati bolj razcepjeni in da pomeni zato sedanja razcepjenost relativno napredek. Na tretjem mestu so glede razcepjenosti radičevci. Vendar pa v tem oziru ni dosežena ona neenotnost, na katero je računala vlada zaradi nastopa Lovrečkovića in Jalžabetića ter ostalih nezadovoljnih v radičevskih vrstah. Zemljoradniki nastopajo bolj enotno kot lani in skupina Avremovića in Komadinića je skoraj likvidirana. Tudi v Dalmaciji se je položaj za

zemljoradnike zboljšal. Nacionalni blok nastopa enotno le v par okrajih. Splošno pa se skupen nastop radikalov in samostojnih demokratov ni posrečil. Zanimiv je položaj v okraju Veliki Bečkerek. Tu nastopajo skupno samostojni demokrati in neodvisni radikali proti oficijelnemu kandidatu Nacionalnega bloka ministru Ničiću. Omeniti bi bilo še, da nastopajo v Bosni in Hercegovini demokrati in zemljoradniki v vseh okrajih skupno.

Med fanatičnimi radičevci se je zelo propagirala misel volilne abstinence vsled obznanje proti radičevski stranki. Kak n bi bili rezultati volitev na Hrvatskem, če bi se radičevci vzdržali volitev, o tem je objavil zagrebski «Obzor» interantno statistika. Po tej statistiki bi dobili na podlagi volilnih rezultatov iz leta 1923. od 66 hrvatskih mandatov: demokrati 39 poslancev, radikali 19, pravasi 2, klerikalci 2, socialisti 2, komunisti 1 in Jugoslovenska Zajednica 1 poslanca. Rezultat je za radičevce porazen in izgleda, da je tudi namen «Obzor»-ove statistike v tem, da je hladen curek na prevnete vročkrvneze med radičevci.

Z velikim zanimanjem pričakuje javnost razsodbe banskega stola. Kakor znano, je zagrebsko sodišče oprostilo petorico obtoženih radičevskih poslancev vsake krivde. Razsodba je napravila v vsej javnosti velik vtis. Sedaj se je proti razsodbi pritožil državni pravdnik in začetkom prihodnjega tedna mora izreči banski stol svojo sodbo. Nobenega dvoma ni, da bo ta sodba velikanskega pomena za ves nadaljni razvoj naše notranje politike in v slučaju, da bi banski stol potrdil razsodbo zagrebskega sodišča, potem niso izključeni dogodki, ki bi bistveno izpremenili sedanjo našo politiko. Da bo razsodba tudi največjega pomena za volitve, ni treba še posebej poudarjati.

Po vložitvi kandidatskih list se seveda v obeh glavnih taborih, vladnem in opozicijskem, pridno proučuje o rezultatu volitev. Da so ta prerenanja v bistvu le volilna špekulacija, je gotovo in zato jih niti ne omenjam. Sicer pa štak ne bo več dolgo treba čakati na rezultat, kakaj samo še trije tedni manjkajo in potem bomo znali vsi, če bomo «šli pri novem cesarju gor» in dol» ali pa ne.

Opozicije v enotni fronti

Po dolgi razpravi, ki so jo spremljali burni prizori in ostri spopadi med vladno večino in zastopniki opozicij — izvzemši seveda skupine, ki so se umaknile iz parlamenta — je zbornica v predvečernejši seji sprejela z ogromno večino temeljna načela volilne reforme, kakor jo je predložila vlada. Nikdo ni pričakoval drugačnega izida sprico sestave sedanje zbornice. Znamenit dogodek v tej razpravi je bil v obliki umerjeni, v stvari pa ostri govor bivšega ministrskega predsednika Orlando. Da je bil ta govor zares učinkovit, pričča dejstvo, da so Orlandoova izvajanja nalezala na najhujši odpor in proteste od strani večine. Vzklili večinskih poslancev so se tu pa tam izdružili tudi v osebne napade na tega uglednega državnika in zastopnika Italije na mirovni konferenci v Parizu.

Poslanec Orlando je utemeljeval dnevni red manjšine, ki so ga podpisali Giolitti, Salandra in Orlando s svojimi pristaji. To dejstvo treba posebno poudariti kot dokaz, da je res tako, kakor smo rekli mi včeraj na tem mestu: da se je namreč vsled ukrepov vlade v zadnjih dneh opozicija zopet tesno strinjal. To dejstvo pada težko na tehtnico, kajti imena Giolitti, Salandra in Orlando — imena z veliko minulostjo — pomenijo tudi danes še mogočno potenco v političnem življenju Italije. Vlada in nje večina bi se udajali nevarni iluziji, če bi hoteli omalovaževati postavko Giolitti-Orlando-Salandra v političnih računih države. Pa saj priča burni in strastni od-or proti izvajanjem Orlando, kakor se tudi parlamentarna večina zaveda nevarnosti od strani opozicije, ki ji načelujejo tako avtoritativni, ugledni in izkušeni voditelji.

Dnevni red manjšine postavlja tezo: vsakemu vprašanju, ki se tiče političnih volitev, je predpogoč popolno zauspanje, da se bo volja ljudstva mogla izražati v razmerah svobode v vsaki nje obliki: svobode osebe, bivališča, tiska, zborovanja in združevanja! Ker se pa — zaključuje dnevni red manjšine — taki odnosi ne udeležijo in ne morejo udeležiti ob sedanjih metodah vlade, naj zbornica preko tega zakona preide na dnevni red.

V svojih izvajanjih je posl. Orlando podal izjavo, da se ne bo udeleževal razprave o posameznih členih tega zakona, kar pomenja, da hoče označiti le svoje načelno zanikajoče stališče napram predloženi volilni reformi. Povdaril pa je, da je bil vedno za enomernost volitev ter da je nasproten večkratni pravici glasovanja.

Potem, ko je ponovil naglašanje v dnevnem redu manjšine, da je ob sedanjih razmerah svoboda volitve izključena, da torej ni dan ta neogibni predpogoj za razpis volitev, je opozarjal Orlando na protislovje med današnjo razpravo in politični odnosi, v katerih se nahaja danes država. To dejstvo da potrjujejo nenadna predložitev te volilne reforme in pa relativna brezbržnost, s katero sta dežela in zbornica sprejeli to reformo.

Ker pa so poslanci večine spominjali govornika na nekdanje navzkrižje med njim in Giolittijem, je Orlando odgovoril, da je bilo res tako navzkrižje, toda danes da so težki razlogi, radi katerih je to navzkrižje poravnano. Z drugo besedo:

Orlando je ugotovil, da je skupno z Giolittijem prestopil v ostro opozicijo.

Ta izjava Orlando je še bolj razpalila poslance večine. Razumljivo je to. Saj ugotavlja ta izjava dejstvo, neugodno za vlado in večino, da se je račun, da bi volilna reforma razcepila opozicijo — izjalovila.

Na to je Orlando govoril na naslov ministrskega predsednika Mussolinija. Spominjal ga je, kako je v letu 1923 priročal volilno reformo, ki je prinesla sedanjo fašistovsko večino. Tedaj da je g. Mussolini odkrito priznal, da se zaveda težkih nedostatkov one reforme, opozarjal pa je na izrednost sedanjega položaja, ki da ne dopušča misliti na kako drugo volilno reformo na predpostavi normalnosti razmer. Mari misli ministrski predsednik — ga je apostrofiral posl. Orlando — da je po njegovem govoru z dne 3. januarja in po političnih dogodkih, ki so sledili, nastopilo tako normalno stanje? Ravno razlogi, radi katerih je enomernost okrožje najboljše med različnimi volilnimi sistemi, odsvetujejo sedaj predloženo volilno reformo, dokler ne bo današnji položaj odpravljen. Kdo more misliti — je vzklilki govornik — da bi se ob današnjih sparih in strasteh moglo to izvesti, ki je dežela tako globoko razburkana? Na vzklilki Farinaccijske, da v deželi vlada mir, je odgovoril Orlando: Če je res mir, kar pravi vi, tem boljše. Po tem pa se bo mogla vlada izogniti strogim ukrepom!

Te besede Orlando so zadele v živo in so silno razburile večino. Sledila so ostra prererenja med večinskimi poslanci in zastopniki opozicije. Prišel je tudi osebni napad na Orlando. Iz večine so vzklilki Versailles! Versailles, kar naj bi pomenilo, da je Orlando slabo zastopal interese Italije na mirovni konferenci v Parizu. Orlando je zaklical v skrajnem razburjenju: «Vedite gospodje, da se tedaj, ko mi je bilo izbirati med svojo politično pogubo in blaginjo države, nisem pomislil ali sem se odločil za svojo politično pogubo! (Tu je Orlando mislil na svoj iznenadeni beg iz Pariza.) Poslanci z ene in druge strani so se obmetavali s hudimi žalitvami.

Tedaj je imel — je nadaljeval Orlando — kot zastopnik Italije ves svet proti sebi. Ker pa ni odnehal niti za ped, ne bi bil nikdar pričakoval, da mu bodo od pristave stranke, ki se imenuje po Vittorio Veneto, prihajala očitanja, s katerimi postajajo solidarni s tujci. Tem besedam je sledil hrup na strani večine, do im je manjšina viharno pritrdjevala. Poslanec Giolitti je, ves rdeč v licu, protestiral proti takim očitanjem. Manjšinski zastopnik Fazio je zaklical: «Sedaj razumemo slednjega. V tej dvorani se ne more govoriti!» (Tako je bilo tudi nedavno, ko je govoril nemški poslanec Šternbach. O divjih prizorih povodom tega govora smo poročali nedavno.)

V nadaljnjih izvajanjih se je posl. Orlando zopet povrnil k vprašanju: ali so volitve možne v sedanjem času? Naglašal je, da vsaka volilna reforma zahteva možnost kot predpogoč. Neko oficijozno sporočilo je napovedalo takojšnje volitve, čim bo sprejet ta zakon, ki je sedaj v razpravi. Govornik pa meni, da to ni možno, dokler traja sedanje stanje: ko so odpravljene vse najbistvenjše svobode, ko se pripravljajo novi omejevalni ukrepi, ko se pripravljajo nekaka izročitve vse oblasti od strani parlamenta v roke vlade! Tu se narinja vprašanje: ali se more sploh misliti na kak apel na ljudstvo v trenutku, ko nedostajajo vsi pogoji, da bi se mo-la volja ljudstva veljavno manifestirati? Dejstvo, da se je delo za normalizacijo zastavilo in da se vračajo metode, ki jih fašizem sam označa za kontrorevolucionarne, se ne more bolje predočiti, nego se je v dveh govorih min. predsednika, tako časovno bližnjih, a vendar tako radikalno nasprotnih drug drugemu. To ota govor od 22. novembra o proračunu ministrstva za notranje stvari in zadnji dne 3. novembra. Prvi je vseboval program normalizacije (Mussolini: Ki ga pa nasprotniki niso nikdar sprejeli!) in ki je vzbujal najboljše nade. Drugi pa je vseboval izbruh jeze in ozlovoljenja. bil je napoved boja do skrajnosti. In žalibog se ne more reči, da bi se bilo zgodilo manj, nego je napovedovala grožnja. Vsekako pa je izve-ovala opozicija veliko zmagao: da jo more pobijati, se je moral ministrski predsednik odreči vsega svojega programa za vzpostavitev ustave, in ga nadomestiti z drugim, povsem nasprotnim!

Orlando je zaključil z izrazom rahle nade, da ni nepopravljivo kompromitirano tisto edino sredstvo, ki se more upreti sedanjemu zlu, to je: normalno izvrševanje vseh pravic, ki so državljanska in politična dedščina italijanskega naroda. Na vsak način pa da so on in njegovi tovariši zadostili zapovedi svoje vesti kot liberalci, še bolj pa kot Italijani, ki so v skrbnih radi usode domovine!

O tisu, ki so ga napravila izvajanja posl. Orlando, pričča dejstvo, da mu je ministrski Fedezeroni odgovorjal na dolgo in široko. Posebno pa je ta govornik skušal zavračati obtožbe Orlando radi ostrih ukrepov vlade glede tiska in društev. S temi dekreti da ni vlada v nikakem nasprotnstvu z ustavnimi določbami. Seveda je tudi brani predloženo volilno reformo ter je zagotavljal, da vlada ostane na svojem mestu!

V imenu obolelega posl. Salandra je izjavil posl. Riccio, da po govoru, ki ga je imel ministrski predsednik dne 3. januarja, in po akciji, ki jo je izvedel te zadnje dni, ne more več slediti vladji S težkim srcem se on in njegovi prijatelji ločujejo od večine. Toda vest nalaga dolžnost, četudi so bolestan. Ker svobodnosti režim tvori temeljno podlago za politično življenje, bodo on in njegovi tovariši glasovali proti. V imenu bojevnikov je izjavil poslanec

Rossini med drugim: Če govorite, da je le na vaši strani Italija, potem se mi spustimo v boj.

Nato se je oglašil Giolitti. Nastala je tišina. Tudi on je nasproten volitvam ob sedanjih razmerah. Ostro je pobijal vse ukrepe vlade. Zlasti se je protivil nadaljnim pooblastilom vladi, ker bi mogla dovesti do nadaljnjega krčenja javne svobode in državljskih pravic. Ali so možne — je vzklilki govornik — volitve, ki bi izrazile pravo voljo dežele in naroda? Ko bi pričel volilni boj, bi mogel on reči z vso pravico, da je bila nemožna vsaka priprava za volitve in uspeh volitev ne bi bil izraz volje ljudstva. Nikdar ni pričakoval pomoči od strani socialistov. Toda zatiranje javnih svobod in preganjanje mnogih razredov državljanstva, sta ustvarila globoko ozlovoljenje v najštevilnejšem razredu prebivalstva in predlagana večkratna pravica glasovanja je še neizmerno povečala to ozlovoljenje. Volilni boj bi mogel donesti uspehe, ki bi jih mi vsi obžalovali. Je tu nevarnost, da bi se volilni boj izprejrgel v državljansko vojno in tako veliko, da sila k razmišljanju vse, ki

DNEVNE VESTI

† Dr. Janko Debelak

Dne 15. januarja t. l. je umrl v Ljubljani gospod dr. Janko Debelak, direktor pošte in brozjava za Slovenjo. S pokojnikom lega v prezgodnji grob odlični strokovnjak na polju poštnih uprav, kremenit značaj in kot človek biaga duša. S svojo spretnostjo in neumorno delavnostjo je dosegel, da je poštna uprava v Sloveniji tako uzorno urejena, da služi kot zgled vsem drugim pokrajinam. V tem pogledu so pokojnikove zasluge neizmerno. Pokojni dr. Debelak je bil tudi star znanec nas Tržačanov. Služil je svojedobno v Trstu. Tudi po svojih rodninskih vezeh je bil navezan na Trst. Sedanja vdova njegova je bila Tržačanka iz nekdanje znane rodoljubne Kramarjeve rodbine v Kojanu. Skladno je stala svojemu soprogu ob strani kot uzorna rodoljubna slovenska žena. S svojim narodnim delom se častno uveljavlja tudi med Primorkami, živčimi v Ljubljani! Pokojnemu dru Janku Debelaku hočemo ohraniti blag spomin, žalujoči rodbini pa izrekamo najgloblje sožalje.

Izredni deželni zbor za Istro

je odstopil. Razloge za ta korak smo priobčili že v včerajšnji tozadnji notici. Danes dodajemo še da je predsednik odbora komendant Chersich v pismu, v katerem je obvestil prefekta o tem koraku članov odbora, prijavil tudi svojo demisijo iz istega razloga, ki je bil odločen za člane. Naglašajo potrebo razpusta izrednega deželnega odbora, ker je predstavjal abnormalen upraven organ, ki naj se nadomesti z časnim imenovanim deželnim odborom, v zmlusu sedaj veljavnega zakona, dokler ne pride do izvoljenega pokrajanskega sveta, oziroma do pokrajinskih volitev. Ob tej priliki omenjamo, da četvorica slovenskih članov, imenovanih v gori rečeni izredni deželni odbor, sploh ni sodelovala, ker šteli slovenskih odbornikov ni odgovarjalo številnemu razmerju med obema plemenoma v pokrajini in ker je bilo premajhno, da bi bili naši odborniki mogli koristno sodelovati za slovenski del pokrajine. Naj še pridodamo, da so bili rečeni izredni deželni odbori še zadnji spomin na nekdanjo deželno avtonomijo. Ustanovili so jih, ker so prejšnje vlade v zmlusu aneksijskega zakona hoteli ohraniti to avtonomijo, toda po znežja fašistovska vlada je razširila italijanski občinski in pokrajinski zakon tudi na nove pokrajine, ne menec se za obljube, ki so bile dane v aneksijem zakonu, da se bodo spoštovale avtonomije. Z odstopom članov istrskega izrednega deželnega odbora je torej pokopana zadnja sled nekdanje deželne avtonomije, do katere imamo v smislu aneksijskega zakona nesporečno pravico.

Iz življenja našega ljudstva

Italijanski rikreatorji na Proseku in glas domačinov.

Dne 12. t. m. smo čitali v «Piccolovi večerni izdaji «Ultimo Notizie» dopis s Proseka, ki nam govori o ustanovitvi italijanskega rikreatorja za proseško in kontoveljski delavsko dečo. Prosečani in Kontovelci, nadaljuje italijanski dopisnik, so naravnost navdušeni za to hvalevredno ustanovo. Ze prvi dan so vpisali svoje otroke v rikreatorij.

Im, lepo zna varati «Piccolov» dopisnik nepoučeno italijansko javnost. Naj navedemo par dejstev in osvetlimo «Piccolove» laži. Ni res, da smo Prosečani in Kontovelci vpisali svoje otroke v rikreatorij «Legge Nazionale». Saj niti ne znamo, kje se nahaja. Povedati pa moramo, kako se je po izpovedi naših otrok vršilo vpisovanje v ta rikreatorij. Pred osmimi dnevi je učitelj Franco Bassa (Baša), specialista za italijanski jezik, odredil v šolski sobi kar na lastno pest vpisovanje. In otroci vseh razredov, nič slabega sluteč, so se morali eden za drugim javiti pri njem, da jih vpiše v rikreatorij «Legge Nazionale». Ko so otroci preteku treh dni zvedeli, da so bili vpisani v italijanski rikreatorij, so se javili pri g. Bassi z zahtevo, da jih zbrše. Vidite, dragi bralci, taki so naši otroci!

Sedaj pa par vprašanj gospodu Franco Bassi, specialistu za italijanski jezik. Kdo vam je poveril nalogo, da vpisete naše otroke v rikreatorij? Ali res mislite, da smete razpolagati z našimi otroci, kakor vam je volja oziroma kakor vam narekuje «Legge Nazionale»? Kdo vam je dal dovoljenje, da ste pretekli četrtek odpeljali naše otroke v openski in preteklo nedeljo v kriški rikreatorij? Ne domisljajte si, da bomo gledali Vaše početje, kakor da bi ne bili prizadeti!

Izginali so iz naših šol naš jezik, prepovedali so v šoli slovensko abecedo in čitanje slovenskih knjig. Med nas pošiljajo učitelje, ki ne razumejo jezika naših otrok. In na ta način naj se uspešno uči naša deca ter naj se pripravljata za življenje, ki postaja dan za dnem težje in zahteva vedno več izobrazbe tudi od najprostejšega človeka? Ubogi naši otroci! Kako naj se kaj naučijo za življenje, če ne razumejo učitelja?

Ljudska šola, ki ni dosegla med našimi otroci zaželjenih raznorodovalnih uspehov, jim ne zadostuje. Oprilji so se rikreatorijev ter hočejo «vgajati» našo mladino v izvenšolskih urah, da bo bolj zalego. Človekoljubno delo «Legge Nazionale», ki mami našo dečo z razdeljevanjem daril, poznamo prav dobro. Raznaroditi hoče našo mladino, da bo lepega

ljubijo mir. Giolitti je zaključil s ponovno izjavo, da volitve niso možne, dokler trajajo sedanje razmere.

Zadnji govornik je bil vojni pohabljenec Delcroix, ki se je — kakor znano — zadnje čase nagnil na vladno stran. Izjavil je svoje uverjenje, da Mussolini ne razpiše volitev, dokler ne bo vzpostavljena potrebna mirnost.

Ta razprava pomeni na vsak način velik pomemben dan rimskega parlamenta. Kajti razčistila je temeljito parlamentarni in politični položaj. Razprava je svečano potrdila dejstvo, katerega pomembnost je danes še nedogledna: dejstvo namreč, da so se vse opozicije — pa naj so sicer še tako ločene po svojih programih in idejah — strinile v enotni fronti!

Pa še nekaj. Tudi kot voditelj vnanje politike Italije bo g. Mussolini jako pogrešal oporo izkušenelega Salandre, ki si je utrdil pozicijo v mednarodni diplomaciji in ki je bil do nedavno zastopnik Italije pri Društvu narodov. Odložil je to mesto po zadnjem govoru g. Mussolinija v rimski zbornici.

DNEVNE VESTI

dne pljuvala na lastno mater ter sramotila naš jezik.

Ne, to pa se res ne bo posrečilo «Legi Nazionale» na proseških in kontoveljskih tleh. Vrnite nam najprej šole v našem jeziku in šele potem se bomo pomenili o rikreatorijih. Zankrat pa hvala lepa, g. Bassa, za Vašo izvenšolsko «vgajevanje» otrok. V izvenšolskih urah hočemo vrgajati svoje deca sami v našem jeziku, ki ga Vi kot učitelj in vzgojitelj na proseško-kontoveljski šoli ne razumete. Pač pa smete še nadalje pisati v «Piccolovi» o navdušenju, ki vlada pri nas za rikreatorij.

Proseški in kontoveljski stariši.

— Smrtna kosa. Včeraj popoldne je umrla v tukašnji bolnišnici ga Antonija Martelanc, soproga znanega gostilničarja Mihaela Martelanc v Bar-kovljah, značajnega narodnjaka in marljivega društvenega delavca in podpornika Iskrene sožalje.

— Politično društvo. «Edinost» v Trstu. Sklicani sestanek v Šklednju za 16. t. m. je radi nepredvidenih zaprek odpadel. Interesanci bodo pravočasno obveščeni za drug sestanek.

— Podražitev kruha. Tržaško pekovski združenje je sklenilo povisati cene kruha. Pritični v ponedeljek, dne 19. t. m., bo kruh vsah vrst za 20 st. n. k. pri kg dražji; takozvani koprski kruh se podraži za 30 st. pri kg.

— «Ilirija» svoji člani. — Ni še potklo pol leta, odkar nam je kruta smrt ugrabila iz naše srede našo nepozabno članico Rozo Gombacovo, pa je zopet posegla med nas in nam odnesla drugo ljubo nam članico Miraj Zakotnik. Škozi več let je bila članica našega društva ter je z veliko vncem prispevala za njega napredek. Radi svojega tihega in blagega značaja je bila med članstvom zelo priljubljena, tako da vsak občuti to bridko izjubo.

Počivaj sladko, draga Mimi, in naj Ti bo zemelica lahka. Bridko prizadeti družini naše iskreno sožalje. Pevzko dr. «Ilirija».

— Šentjakobska Čitalnica v Trstu. pozivlja člane in članice na pogreb članice Mimi Zakotnik, ki se bo vršil danes ob 10. uri iz hiše vade dell'Industria 4. Dolžnost vseh je, da se udeležijo pogreba ter tako izkažejo zadnji čast zaslužni delavki St. Jak Čitalnice. — Odbor.

— Zahvala. Vodstvo slovenske zasebne šole pri Sv. Jakobu se tem potom toplo zahvaljuje ženski podružnici Solskega društva in Marijini družbi v Trstu, ki sta tudi letno e prišli božičnih praznikov obdarili revne gojince in gojenke te šole.

— Ženska podružnica S. dr. je obdarila 533 otrok in sicer: 232 deklice je dobilo blago za popolno zimsko obleko, 24 deklice pr manjše kose blaga; 210 dečkov je prejelo majice in blago za hlačke, 28 dečkov samo zimske majice in 15 dečkov blago za hlačke; 25 parov čevljev se je razdelilo med 14 dečkov in 11 deklic.

Marijina družba v Trstu je obdarila s popolnimi oblekami 45 najrevnejših deklic.

Presrečna hvala v imenu d-brse stvari vsem nabiralcam, darovalkam in darovalcem, ki so prpomogli, da smo mogli pomagati in razveseliti tako veliko število naših mladičkov, ki se hvaležno spominjajo svojih dobrotnikov.

Društvena vesti

— Pevsko društvo «Adria». Jutri vajuza ženski zbor ob 7. uri in vaju za moški zbor ob 8.30. — Pevodvaja.

— Žensko dobrodelno združenje» bo imelo v sredo, 21. t. m. odborovo sejo ob 16. uri v navadnih prostorih. Odbornice so naprosene za polnoštevilno udeležbo. — Predsednica.

— Šentjakobska Čitalnica» javlja, da je za danes namenavani izlet, v znak sožalja radi smrti članice Mimi Zakotnikove, odložen na nedoločen čas. — Knjižnica bo poslovala do nes izjemoma od 11—12. ure popoldne.

— Javna knjižnica v Roclu posluje v prostorih Gospodarskega društva vsako nedeljo od 10. do 12. ure popoldne. Ker razpolaga že s precejšnjim številom knjig, bo lahko vsakdo našel kako dobro knjigo. Kdor pa ima doma kako knjigo, katere ne rabi, je naprosen, da jo prinese v knjižnico, kjer bo vsaka knjiga dobrodošla.

Gospodična Milka Volk je darovala večje število slovenskih in hrvatskih knjig in gospodična Lidija Slamič 2 knjigi. Odbor se jima najtopleje zahvaljuje za željo, da bi našli mnogo posnemevalcev.

— M. D. P. — Trst. vabi članstvo na VIII. redni občni zbor, ki se vrši v nedeljo 25. t. m. v dvorani DKD pri Sv. Jakobu. Priteček ob 9.30.

— Petrkove poslednje sanje. Dramatični odsek M. D. P. — priredi ob priliki petletnice obstaja društvo to krasno «Goliivo otroško igro. Ker vlada že sedaj za to igro velikansko zanimanje, bomo podali v eni prihodnjih številkih popis igre.

Danes ob 11. uri vaju za odsek in pododsek članstva, ki sodeluje pri «Petrkovih poslednjih sanjah». — Vodia.

— Slovenska Čitalnica v Šklednju. Kot bo članstvu že gotovo znano, se nahaja našo društvo v precej neugodnih gnotnih razmerah, katerim pa ne more odpomči sam odbor, ampak le celokupno članstvo.

Mnogo je članov, ki so zaostali s plačevanjem članarine in z rednim povračevanjem posojenih knjig, mnogo je članov, ki se ne brigajo za društvo kot pred časom; obračam se na nje s prošnjo, da čimprej poravnajo zaostalo članarino in da bolj pogosto poseščajo naš

čitalnico, kjer imajo na razpolago raznovrstne časopise kakor tudi precej bogato knjižnico, katere se bo čez par tednov povečala za kakih sto knjig. Knjige se izposojujejo vsako soboto od 7 do 8 zvečer in vsako nedeljo od 11 do 12 zjutraj.

Nadalje se obracam na naše vaša, ki niso vključeni v našo družino, s prošnjo, da to kmalu napravijo, ker jim ne bo žal malenkostnega mesečnega prispevka.

V torek 20. t. m. ob 9. uri zvečer odborova seja; ker je dnevni red seje zelo važen, upam, da se bodo odzvali vsi odborniki. — Podpredsednik.

— Svoboda: Poslednji mož. Da bi šlo vse po vojaškem redu v družini, da bi se vsak član družine na klic očeta takoj odzval, da bi z eno besedo rečeno vladala v družini najstrožja disciplina, to si je želel "Poslednji mož" v tej krasni in vlezabavni komediji Svobode. Ali stvar gre le do neke gotove meje in se vsa družina le navidezno pokori očetu volji. Ko pa njega zraven ni, pa vlada ravno v tej družini največja razposajenost in veselost. Burke, ki jih uganjajo otroci v odsotnosti očeta, so res sila komične in se mora gledalec smejeti od prvega začeta igre pa vse do konca.

Dramatični odsek M. D. P. — Trst pada to igro danes zvečer ob 20 v dvorani DKD pri Sv. Jakobu.

— "Nebesa na zemlji" na Opčinah. To vlezabavno komedijo v treh delih uprizori družina ob 7 zvečer v dvorani Kette dram. odsek M. D. P. Opčine. Je ta ena izmed naših najboljših komedij, pri kateri se mora vsak še tako žalosten človek do solz nasmiejati. Zatorej: vsi ljubitelji smeha in zabave danes na Opčine v Kettejevo dvorano! Na svidenje! — Odbor.

— "Pogumni krojaček". V nedeljo 25. t. m. zvečer uprizori "Citalnica" pri Sv. Jakobu krasno mladinsko igro, dramaturziranjo Grimmoovo pravljico "Pogumni junakec". Pri igri nastopi ves ensambel "Citalnice" in sodeluje tudi naš znani komik iz bivšega tržaškega gledališča, igra režiser g. Terčič.

— Člane svetovinskega podružnice Sol. društva obveščamo, da je stari odbor odstopil, zato je njihova dolžnost, da se vdeležijo današnje sestanke, ki se vrši ob 8.30 zvečer v Narod. domu v svrhu izbire novega, da ne bo pri nedeljskem občnem zboru nepotrebne izgube časa. Zeleti je, da bi se posebno mladina zavedala pomena tega sestanka in potrebe svojega sodelovanja pri podružnici. Kritika, pa roke v žepu nič ne zelega. Na noge torej!

SPORT

— S. K. "Val" v Barkovljah vabi vse hazenašice, nogometaše, kolesarje in motocikliste, da se udeležijo občnega zbora, ki se bo vršil v torek, 20. t. m. ob 8.30 uri zvečer. Ker se bodo na občnem zboru pretresala važna vprašanja, je dolžnost vsakega člana, da se odzove vabilu. Pri današnji tekmi na Trsteniku se bo doletil kraj.

— Tekma. Danes popoldne, ob 2.30 uri se srečata na sportnem prostoru S. K. Vala na Trsteniku nad Barkovljami nogometni četi "C. S. Impavido" in S. K. "Val". Da je četa "Impavida" prvovrstna, dokazuje dejstvo, da je odigrala že več tekem, pri katerih je dala dobrim nasprotnikom obilo posla. Valaš bodo morali danes napeti vse moči, da častno izidejo iz te borbe. Ker počivajo danes skoraj vse nogometne čete, se predvideva na Trsteniku ona masa občinstva, ki je ob priliki vsake tekme pohitela na lepo igrišče "Vala". Z užitkom, ki ga nudijo nogometne tekme, je zvečan tudi izlet, ker leži igrišče na krasni razgledni točki Trstenika.

— Danes popoldne točno ob 2.30 se vrši na ališču v Brističkih pri Preseku nogometna tekma, med četama M. D. P. Opčine in C. S. "Folgore".

— S. K. "Olym" (Ostija) — A. S. "Sparta" (Rijeka) 5 : 2 (3 : 2).

U nedeljo, dne 11. I., odigra je naš domači klub prijateljsko utakmico za jakom rijekom močdama A. S. "Sparta", koju je nakon krasne igre odlučio u svojo korist sa rezultatom 5:2. Sama igra vodjena je kroz čitavo vrijeme u vrlo živom tempu.

Kod gostiju najbolji halfcentar te dobra navala, koja imade znatan plus pred obranom. Olympiasti su nas tog dana ugodno iznenadili, te su nam pokazali igru, koju veđ duogo od njih nismo vidjeli. Obrana bila je na potpunoi visini, te je svojim sigurnim oduzimanjem i dodavanjem lopte navali, istu izdašno potpomagala. Sama navala bila je pred goalom vrlo odlučna.

Vratar vrlo siguran, te je mnogi sigurni goal obranio u krasnoj formi. Sudac g. Barbis dobar, te sudio utakmici na obostrano zadovoljstvo.

Iz tržaškega življenja

— Nesreča pri delu. V škedenjskih plavžih je večeraj predpoldne pri delu padla 27-letnemu težaku Antonu Santagati, stanujočemu v ulici Crosada št 3, na treh težka železna plošča; zadela ga je tako nesrečno, da je moč zadobil precej težke notranje poškodbe. Na lice mesta poklicani zdravnik rešine postaja ga je dal prepeljati v mestno bolnišnico.

— Tatinski drobiž. Zasebni uradnik Anacleto Venturini je predvečernim javil na policijskem komisarijatu v ulici G. Brunner, da so seznanili zlikovci ukradli iz njegovega stanovanja za približno 500 lir perila.

Vesti z Goriškega

— Iz Črnič. (Orožniška inkvizicija.) V nedeljo in sredo so se odigrali pri nas dogodki, ki so globoko pretresli in razburili našo družico tih in mirno vas.

V nedeljo zvečer so se pripeljali od zunaj v našo vas trije mladeniči ter se ustavili v Kerbenjavi gostilni, kjer so izpili pol litra vina, kakor so se zopet vrnili k svojemu vozu. Predno so se vsedli na voz, da se odpeljejo, so zapeli še eno pesem, kar pa ni ugajalo kr. orožniku Makovecu, ki je skočil proti mladeničem in jim prepovedal nadaljno petje. Mladeniči so prenehali s petjem in eden iz njih je predlagal: "no, če je tako, gremo pa še na pol litra! Radi teh nedolžnih besed se je 'šiba božja' kar strela ter pograbila fanta in ga vlekla v orožniško kasarno, kjer so fanta prepleli. Ko so ga končno vendarle izpustili, se je fant podal v Kosovelovo gostilno, kjer je pokazal tamkaj zbrani družbi svoje rane. Toda za njim je že bila 'šiba božja', kateri ni nič ušlo, da fant razkazuje posledice njenega božanja. Orožnik se je znova vrjel na fanta in ga vrjel iz gostilne. Pa tudi fantove potrpežljivosti je bilo konec in se je pričel braniti in je tekem te samoobrambe udaril orožnika z roko po glavi ter

zbežal po cesti, orožnik pa za njim. Ko sta zbežala mimo nekega zida, je pa tresčilo orožnika iz nezane roke, poleno po glavi, naker se je lov konal. Naslednjega dne se je orožnik odpravil k ajdovskemu zdravniku, da mu zaceli na čelu zadobljeno rano, ki pa ni nič težka.

Toda s tem ni še končano to žalostno poglavje, ampak se je v sredo nadaljevalo. V sredo so aretirali v Ozeljani in prignali v Črniče nekega mladeniča, čigar ime nam ni znano. Najbrže so ga orožniki osumili, da je on v zvezi z nedeljskim dogodkom. Ljudje zatrjujejo da je bil tudi on pretepen.

Po tem popisu dogodkov vprašamo kr. orožniško poveljništvo v Gorici, ali ne misli uvesti strogo preiskavo? Naj bodo dotični mladeniči krivi ali nekrivi, kar bo morala dognati šele sodna preiskava, eno je za nas gotovo in to je, da orožniki nimajo pravice niti položiti roke, da orožniki nimajo pravice aretirati in jih hova dolžnost je osumljene krivce aretirati in to takoj naznaniti edino pristojni sodni oblasti.

V zaključek moramo še omeniti, da edina uradna oseba v naši občini, naš občinski komisar, ki bi lahko preprečil podobne obžalovanje vredne dogodke, docela mirno gleda na podobne vrste počenja.

— Tudi meso dražje! Da rapidno rastejo cene raznim neobhodno potrebnim živilom kakor kruhu i. dr., to je pojav, ki v poslednjem času nemalo razburja prebivalstvo cele države. Docela goriško-mestni pojav pa je, da je v poslednjem času poskočila cena mesa za 40 cent pri kilogramu, to pa radi tega, ker od 1. januarja t. l. pobira goriška mestna uprava užitniški davek na meso, ne kakor doslej od glave, ampak od teže živine.

— Koliko vina je pridelala letos Goriška? Po statističnih podatkih goriškega kmetijsko-potovalnega urada je pridelala letos nekdanja goriška dežela približno 163.820 hl vina, torej za približno 10% manj nego lansko leto.

Na posamezne vinorodne okraje Goriške pripada iz gorenjega štivila sledeče količine vinskega pridelka: goriška okolica — 28.000 hl; v pavska dolina — 804.450 hl; Brda — 28.000 hl; Kras — 11.670 hl; gorenja Furlanija — 18.500 hl in spodnja Furlanija 21.600 hl.

Ako upoštevamo, da je letos toča v mnogih krajih Goriške skoraj popolnoma uničila mladeniče: ves vinski pridelek, so gorenje številke v primeri z lansko dobro vinsko letino še razmeroma ugodne.

— Iz Vipave. Dela za električno napeljavo se vendarle bližajo h koncu. Goriški elektrotehnik Grion se napeljuje žice po vipavskih hišah in stanovanjih. Z električno energijo nas bo zalagala Brunnerjeva elektrarna v Podgori, ki zalaga tudi Ajdovščino in tamkajšnje tovarne. Vipavci upamo, da že ni več daleč dan, ko vrzemo iz naših hiš petrolejke (mogoče bodo še dobro prišle) ter jih postavimo v muzej, katerega bomo morali šele zgraditi. Mogoče bo električna luč razsvetlila tudi temne duše mnogih tržanov ter pregнала iz našega življenja črno barvo, da postanejo naši značajni svetli, kakor so bili nekdanj.

Kar se pa tiče javnega varstva, smo sedaj dobro preskrbljeni. Dosedaj smo imeli tukajšnje orožnike in posadko in sicer deset "mandelcev" narodne milice. Pa nikar ne mislite, da so ti "mandelci" kakih Tržačan ali pa celo kakih Italijani iz starih pokrajin, o ne, so to pristni Kraševci, ki so si za skorjo kruha nadeli črno srnjico. Ne vemo, koga bi se bolj bali, vsekakor sedaj smo v prav resnih skrbih za javni mir in red, katerega so dosežej kalili s svojim postopanjem samo Dr. Delpin in orožniki, sedaj pa ga bo še ta kraška burja.

— Poštni urad v Gosposki ulici, Goriško trgovsko-obrtna zbornica je bila že dolgo lut boj zato, da bi poštna uprava znova otvorila poštni urad, ki se je pred vojno nahajal v Gosposki ulici. Na čelu tega boja je stal iz lahko razumljivih vzrokov trgovec Orzan. Ta dolgoletni boj se je končno odločil v prilog trgovsko-obrtno zbornice, kajti poštna uprava namerava v doglednem času znova otvoriti v Gosposki ulici nekdanji poštni urad, za katerega je že najela potrebne uradne prostore v hiši št. 21.

— Hotel za letovištarje na Lokvah. V Gorici se je osnovala delniška družba za zgradbo velikega hotela za letovištarje na Lokvah v trnovskem gozdu, kamor zahaja vsako leto veliko število letovištarjev iz Gorice in tudi iz drugih krajev Julijske Benečije. Stroški za zgradbo in opremo hotela, katerega načrt je že izdelan, so preračunjeni na 1.250.000 lir. Nominalna cena vsake delnice znaša 500 lir. Čeprav misel o takem podjetju sama po sebi ni napačna, vendar je zelo dvomljivo, da se sploh ali pa vsaj v doglednem času nabere v na kapital h revni in nepodietni Gorici za ureditvenje te misli potrebni znesek.

Krista Košuta
Alfonz Hutter
poročena
Sv. Križ, 18. januarja 1925.

Mali oglasi

GOSPODICA, izobražena, prijetne zunanosti in neomadeževane preteklosti, s precejšnjo doto, želi znanja za višje izobraženim gospodom od 27—34 let. Ponudbe pod "Resnost" na upravnistvo. 91

PIANINO, krasen vzorec, koncertni, zadnja spopolnitev, trije pedali, moderator se prodaja v Via Solitario 25-III. 93

23.000 lir na razpolago na prvo vknjižbo za pet let. Ponudbe pod "Denar" na upravnistvo. 92

POROČNA soba, masivna, psiha s tremi ogledali, 1800, druga, hrastova, bukovka, psiha z umivalnikom, slavonsko delo L. 200.— Turk, San Lazzaro 10. Obiščite skladišče in primerjajte cene in kakovost. 94

"VILA" v Volčah pri Tolminu, ki je bila v vojnem času pokvarjena, se prodaja. Stavbice 140 m², 3 sobe, 1 kuhinja in klet, vrt 1516 m² ograjen z mrežo, z 16 različnih dreves in zeljnic, tik državne ceste na prometnem kraju. Pripravno za penzionista ali trgovino. Naslov pri upravnistvo. 90

PRIZMATIČNE daljnogledne kupuje Giusto Hirsch, optik, via Mazzini, 38 Trst 87

JOSIP FERLUGA, bivši gostilničar "pri Lenčku", se priporoča svojim znancem in jim vabi v novo odprto gostilno "Alla città di Londra" v via Commerciale, zraven kavarna Fabris. 89

SPALNE sobe in moderne kuhinje prodam. Via Udine 28, vogal Torquato Tasso, Majcen, mizar. 88

VELIKO POSESTVO. Podroteja pri Idriji, obstoječe iz valjenga mlina, treh hiš, garaže, travnikov in gozdov, se prodaja po ugodni ceni. Pojamsla pri "Občnem konsumnem društvu" v Idriji. 1677

BILANCIST sposoben se išče za napravo bilance trgovine mešanega blaga ki bi imel šest dni tozadevnega dela. Ponudbe pod "Bilancist" na upravnistvo. 53

MLEKARICE in preprodajalke zaslužijo lahko Lir 10.— do 15.— dnevno, obrnivi se na Kmetijsko-trgovsko društvo — Trst via Rafineria 4. 54

F. FILIPČIČ, Dutoleje 67, z zlato kolo in v služnim križcem odklikovana delavnica štedilnikov. Razpolaga tudi s kamijonom za prevažanje tovorov. 69

SKLADIŠČE oglja se prodaja. Chiarbola sup. Ponziana 132. 71

BABICA, diplomirana, sprejema noseče. Govori slovensko. Ljubezniva oskrba, na željo zdravniška pomoč. Tajnost zajamčena. Via Bosco 10/L. 82

GOSTILNO, samo ali s prodajalno, v zamem v najem, bodisi v tržaški okolici ali tudi na Krasu, eventualno se kupi tudi dekret sam. Pisati na: Berce, via Giulia 82/III 56

G. DOLLINAR, Trst, Via Ugo Polonio št. 5 (prej Via Bacchi) Telefon 27-81, uvoz-izvoz. Velika zaloga papirja za zavijanje, pisalnega i. t. d. papirnatih vrecic ter valčkov raznih velikosti lastnega izdelka. 51

Petri nezmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naša preljubljena soproga, mati, sestra in nevesta

Antonija Martelanc
roj. Besodnjak

danes, ob 4.15 p.m. po kratki in mučni bolezni, preide a s sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspa. Pogreb nepozabno pokojnice se bo vršil v ponedeljek, 19. t. m., ob 4 pop. iz mrtnišnice barkovljankega pokopališča v cerkev in od tam na pokopališče. BARKOVLEJE, dne 17. januarja 1925.

Zalutali so, og, otroci in ostali sorodniki.
Pogr. podjetje Nuova Impresa, Corso V. E. III 47.

Pevsko društvo "Ilirija" naznanja svojem članstvu in prijateljem društva bridko vest, da je njegova večletna članica

Mimi Zakotnik

v petek, dne 16. t. m., po dolgi in mučni bolezni, v cvetoči dobi 23. let, preminula. TRST, 17. januarja 1925. (125)

Poslano*)

Pohišstvo

Direktni uvozi
Vedno novi dohodi
Via Geppa 15-17

Poročne sobe, 60 različnih tipov
Spalne sobe za osebo
Jedilne sobe, s stolicami, 25 različnih modelov
Pisarne, velika izbira
Sobane
Kuhinje, popolne in posamezni kosi
Pisalne mize priproste in ameriškanske in drugo pohištvo za urade
Mizice in stolice
Posamezni kosi pohištva

po originalnih, tovarniških cenah.
Najboljši vir nakupa za preprodajalce, hotele, pensione i. t. d.
Pošiljajte na deželo, zajamčene.
Samo: M. STEINER, Via Geppa 15-17.
Velike zaloge v prosti luki, brez carine.

*) Za članke pod tem naslovom odgovarja redakcija le toliko kolikor mu zakon velja.

PODLISTEK

W. Collins:

BREZ IMENA (220)

Roman.

Vse je odvisno sedaj od potrebe, ki jo bo imela pod mojim in vašim nadzorom.

Po teh besedah se je zdravnik poslovil in Kirke je pozval gospodinjico k sebi. Po pogovoru z zdravnikom je postal precej mirnejši.

Nič ga ni vznemirjal njegov nevedni položaj, ne težave in odgovornost, ki jih je povzel in ki bi jih ljudje ugnali slabo tolmachi. Prevzela ga je edino čut dolžnosti in delal je tako, kakor bi postopal z otroci in ženskami na krovu svoje ladje.

«Ali ste si zapomnili, kar vam je zdravnik povedal?» je vprašal gospodinjico.
«Da, gospod.»
«V hiši mora biti vse mirno. Kdo staneje še tu?»

Samo jaz in moja hči v pritličju. Od Marinijega oznanjenja nam gre slabo, gorenje sobe so prazne.»
«Najem jih jaz in tudi te dve. Ali poznate hitrega in zanesljivega človeka, ki bi šel nakupovati?»

«Da, gospod. Ali naj grem?»
«Ne, pošilite hčer. Vi ne smete iz hiše, dokler ne pride strežnica. Ne pošiljate moža gori, takšni ljudje stopajo po navadi trdo. Pokličite me dol, ko pride.»

Poslal je moža najprej po pisalne potrebščine, nato pa je moral potresti ulico s črnilo, da se ni čulo ropotanje vozov. Med

GLASOVIRJE v vsakem stanju popravilja, uglasuje, kupuje in ceni. Pečar, Trst, Via Molino a vapore 3-II. 44

SINGERJEV šivalni stroj, za'amčen 20 let, se prodaja na obroke. Kupujejo se stari stroji. Acquadotto 60. 66

BABICA, avtorizirana, sprejema noseče. Zdravnik na razpolago. Dobra postrežba. Govori slovensko. Tajnost zajamčena. Slav. Vec. Via Giulia 29. 64

Zlato, srebro, krone, platin, zobovje 66

kupuje
Zlatarna ALBERT POVH
Trst, Via Mazzini 46

TVRDKA
FRANCESCO S. DALSASSO
ustanovljena leta 1892

izvršuje vsako elektrotehnično delo.
Na željo proračuni.
Via Mazzini 3. 66 Telefon 6-16

Ceneno češko posteljno perje!!

Kg svega „cufanega“ perja L. 16.— polbelega L. 24.—, belega L. 28.—, boljsega L. 34.— in L. 39.—, najboljšje vrste L. 68.— Pošiljate po povzelju od L. 100.— naprej carine in poštnine prosto. Zamenjava in vrnitev blaga dovoljena. Vzorci brezplačno. B. Voglkič Sachtel, Lobrex št. 624 pri Pizani, Češka. Poštni zavoji rabijo iz Češke v Italijo približno 14 dni. (130)

Zavarovalnica L'UNION, Gorica je preselila urad v VIA BARZELLINI 2/I nadstr.

RIJEČKA PUČKA BANKA D. D. Piazza Dante FIUME (RIJEKA) Piazza Dante

Glavnica i Pričuve: oko Lit. 12.000.000

Prma štedna uloške uz najpovoljnije uvjete. Podjeljuje zajmove na vrednosne papire te se uopće bavi svim bankovnim i štedioničnim poslovima. 127

Telefon br. 7-34. - Dopisništvo br. 10-49. - Ravnateljstvo br. 6 87. - Interurb. 797

Mestna hranilnica ljubljanska

(GRADSKA ŠTEDIONICA) V LJUBLJANI (GRADSKA ŠTEDIONICA)

111

STANJE VLOŽENEGA DENARJA preko 125 milijonov dinarjev ali 500 milijonov kron. — SPREJEMA VLOGE na hranilne knjižice in tekoči račun proti najugodnejšem obrestovanju. — ZLASTI PLAČUJE za vloge proti dogovorjeni v tekočem računu najvišje mogoče obresti. — JAMSTVO za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kakor kjerkoli drugod, ker jamči za nje poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem in davčno močjo. Ravno radi tega nalagajo pri njej tudi sodišča denar mladotelnih, župni uradi cerkveni in občine občinski denar. — Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar popolnoma varen.

deklinata zgodba nam bo še vedno prikrita. Ni drugega kakor čakati.»

Tako se je končal dan — prvi med mnogimi enakimi.

DRUGO POGAVLJE

Toplo ljubsko solnce je silalo skozi tanko zeleno zaveso na posteljo v sobo. Zraven postelje je stala velikanska (kakor sanjska podoba gospe Wragge) in lomila roke, predno pa so zamogle roke udariti, je posegla vmes druga roka. In zopet je bilo slišati neki glas tako podoben glasu gospe Wragge: «Pozna me, madama, pozna me! Če ne pustite, da dam duška svojemu veselju, umrjem!» — To so bili prvi vtisi, ki jih je dobila Magdalena po šesttedenskem nezavestnem spanju.

Toda takoj so se ti zvoki in te slike izgubile in blagodejen sen jo je objel.

Po preteku dneva so postale slike jasnejše, glasovi močnejši. Drugi dan je slišala neki moški glas, ki je vprašal po njenem zdravju. Glas, previdno pridružen, ji je bil tuj, slišala ga je zjutraj, ko se je zbudila, opoldne, ko je kosila, in zvečer, predno je zopet zasopala.

Kdo je tako v skrbh zame? To je bila njena prva različna misel.

Čez nekaj dni je že govorila s strežnico, ki jes tala poleg postelje, tudi je znala odgovorjati na vprašanje nekega starejšega moža, ki je več o njej vedel kakor ona sama. Predstavila so ji ga za gospoda Merricka, zdravniška. Na blazino naslonjena je zamogla sedeti na postelji in z začudenjem je razmišljala, kaj se je z njo zgodilo in kje se nahaja. Vedno se je z njo zgodilo in kje se nahaja. Vedno se je postajala radovedna, čigav je tisti glas, ki izprazni pri duhih po njej vsako jutro, opoldne in vsak večer.

V soboto 17. januarja se je odprla gostilna „AL NUOVO SECOLO“

(San Luigi 544)

z izbornimi domačimi vini in izborno kuhinjo. — Postrežba točna.
Novi lastnik.

Zobozdravnik

Dr. B. Schäffer

specialist za ustne bolezni in zobovje
Corso Garibaldi 4/I 116
od 9 do 3 in od 15 do 19

POGREBNO DRUŠTVO V BARKOVLIJAH

vabi na

redni občni zbor

ki se bo vršil

v nedeljo, dne 1. svečana t. l. ob 13. uri, v gornjih prostorih Obrtniškega društva.

DNEVNI RED:

- 1.) Poročilo predsednika,
- 2.) Poročilo tajnika.
- 3.) Poročilo blagajnika.
- 4.) Volitev novega odbora.
- 5.) Raznolostri.

Dolžnost vseh članov tega društva je, da se polnoštevilno udeležijo.

Odbor. 128

Z desnice ga je objemala, z levico v žep mu segala. Trgovski potnik N. N. iz Milana se je mudil po opravkih v našem lepem goriskem mestu lepo samo po dnevi. Neka Tončka Klanis je očarala vročekrvnega Milana, da sta postala trenutno najboljša prijatelja. Ko se je Milanec drugega dne prebudil, je mesto lune že sijalo nebesko gorisko solnce ter ga klicalo na delo. Ko je mimogrede pogledal v svojo listnico, je opazil, da mu manjka nič manj kakor 800 lir, o čemur je hitro obvestil policijo. Policija je takoj začela iskati lepo Tončko, katere dosedaj še ni našla, pač pa je našla njeno prijateljico Virginijo Pausig in v njenih nočavih 750 lir, katere ji je izročila Klanis, da jih shrani.

Ajdovščina. Oddelek pokrajinskega kmetijskega urada v Ajdovščini je prenesel svoj sedež v Sturje v hišo g. Cermelja št. 28. Drezplačni nasveti v kmetijskih stvareh se dajajo ob četrtkih. V slučaju, da kdo želi dobiti nasvet v svojem lastnem kraju, mora predložiti omenjenemu uradu tozadevno pismo ali ustmeno prošnjo.

Iz Trilmana. Kakor smo že v petkovi številki «Edinosti» prorokovali, da se bodo hišne preiskave po Tolminu in okolici nadaljevale, se je tudi v resnici zgodilo. Akcija hišnih preiskav, ki jo vodijo vsi tuk. kr. orožniki v posameznih skupinah in ob zvesti asistenci vojakov milice, je v polnem teku. Začeli so jo, kakor že omenjeno, pri društvenih predsednikih v Volčah, Ljubnju in Zatočinu ter jo sedaj že dva dni pridno in vztrajno nadaljujejo po Tolminu. Tu je po njihovem mnenju gnezdo puntarstva, izdajalcev in nevarnih elementov ter morda celo prvakov komunistične internacionale. V Tolminu so bile kar tri take «preiskovalne komisije», sestavljene vsaka iz dveh karabinerjev in dveh milicij tukajšnjega fašista, ki so vršile istočasno te težavne in naporene posle. Hišnih preiskav ni bilo nič manj kot kakih 20, seveda samo pri naših ljudeh. Nočemo tu naštevati vseh posameznih prizadetih osumlencev, omenimo le, da so celo odvetniku dr. Devetaku vse prerešeli in premetali. Seveda je bil uspeh teh preiskavanj popolnoma negativen, kar ni prave razveselilo in zadovoljilo gospodov preiskovalcev. Pretaknili in preiščali so vsa podstrešja, vse kote, luknje in, ker ni bilo nikakega sumljivega materiala, se je gospod maršal razjezil in začel pobirati staro železo. Vaaka motika, vsak «pikon», vsak kos pleha se mu je zdel nevaren ter ga ukazal prinesiti v kasarno. V izloženem oknu konsumnega društva je razsvetljevala rudača žarnica izloženih predmetov. Ali ni g. maršal videl v tej nesrečni žarnici nekaj strašno nevarnega ter jo ukazal takoj prinesiti v kasarno? Nekemu učiteljskičku je vzle dve rudači zastavici, ki jih rabi kot golman pri nogometu — in podobno. Sprito tega počela se je seveda vsa resnost preiskav spremenila v pravo šaljivo komedijo. Pa naj bo, če se jim že res ljubi manevrirati po zasebnih hišah. Vprašamo pa, čemu vse te preiskave? Kaj je njihov namen? Kako to, da se ni noben karabiner pri nobenem izkazu s kakim povsem višje oblasti, da je dotični osumljenec česa in da morajo vsled tega napraviti hišno preiskavo. Na kakšen podlagi in iz kakšnih vzrokov šikanirajo ljudstvo? Naj bo odgovor kakršen koli, to le rečemo g. maršalu, da išče zaman pri tako miroljubnih ljudeh kot so Tolminci in okolica kake nevarnosti, zeman kakih prevratnih elementov, ki bi utegnili povzročiti njemu ali komu drugemu neprijetnosti. Sedaj se je g. maršal prepračil, da hudič ni tako črn, kot ga slikajo. Naj že vendar neha s svojim neutemeljenim in krivičnim obsojenjem našega ljudstva. Mirnega sožitja si želimo, ne pa šikan!

Vesti iz Istre

Marezige (Obsedno stanje) Razmere se v naši občini postružujejo. Po zaslugi neumestne vneme karabinerjev in milice se je uvedel režim nekakega obsednega stanja. V sredo je šel Anton Seržon k svojemu tastu Ivanu Dilica prositi, naj mu posodi vola za oranje. Na potu so ga srečali karabinerji in ga odpeljali v zapor. Lazar Babič je šel istega dne k čevljarju naročati, naj mu pride delat. Tudi njega so karabinerji odpeljali v zapor. Ivan Babič je šel v petek k svoji sestri prositi, naj mu posodi vola za oranje. Tudi njega so karabinerji odpeljali v zapor. Vsi trije so bili sicer v petek zvečer izpuščeni, toda ljudje se začudeni povprašujejo, kaj neki morejo pomeniti taki strogi ukrepi, s katerimi se drži naša občina v nekakem obsednem stanju. Občina je še vedno zasedena po milici. Občinski komisar ni še imenovan.

Iz tržaške pokrajine

izžebane dne 17. januarja 1925			
Bari	66	27	53
Firenze	59	38	60
Milano	8	16	69
Napoli	89	35	55
Palermo	26	31	47
Roma	74	24	48
Torino	36	43	52
Venezia	54	40	77

Znanost in umetnost

Smrt odličnega češkega pedagoga. V Pragi je umrl po dolgi bolezni češki pedagog in univerzitetni profesor dr. František Drtina, tajnik prvega češkega prosvetnega ministrstva. Drtina je predaval na filozofski fakulteti praške univerze ter je bil dolgo časa glavni Masarykov sodruženik. Kot univerzitetni profesor za filologijo in pedagogiko je vzgojil veliko število današnjih čeških pedagogov. Bil je eden glavnih borcev za pedagoško reformo in moderniziranje srednješolskega in visokošolskega učnega načrta. V tem smislu je mnogo doprinesel tudi k srednješolski reformi v Avstriji l. 1908. S profesorjem Čadom in Krejčijem je osnoval v Pragi filozofski časopis «Česka mysl» ter urejeval «Pedagoške razgleda». L. 1907 je kandidiral v realistični stranki za poslanski mandat in je bil skupno s Masarykom izvoljen v dunajski parlament. Ko je Masaryk pobežnil v inozemstvo, se je Drtina povrnil k študijskemu delu ter prevzel nato redakcijo «Naše dobe». Po prevratu so ga narodni demokrati izvolili v ustavodajno skupščino, pa se je odrekal mandatu. Postal je državni tajnik v prosvetnem ministrstvu, kjer je prenehal delovati v prid reformi čeških šol. Kot filozof je bil Drtina bolj skeptik kot originalen mislec. Napisal je veliko število važnih knjig, ki so imele posebno velik vpliv na duševni razvoj

Cehoslovaške. Večina njegovih del je posvečena šolskim vprašanjem, vzgoji in organizaciji šol. Kot zvest učenec slavnega Komenskega je z vso vneto razširjal ideje svojega učitelja.

Poznal je večino zapadnoevropskih in slovenskih jezikov in kot tak je sodeloval pri mnogih svetovnih pedagoških in filozofskih časopisih. Večje število njegovih knjig je prevedeno v vse slovanske jezike. Za jugoslovansko javnost je napisal dvojice študij: «O kulturnih stikih Cehoslovaške in Jugoslavije» in «Šolstvo in prosveta v Cehoslovaški republiki».

«Zenski Svet». Preteklo nedeljo smo na kratko javili izid prve letošnje številke «Zenskega Sveta» in njeno vsebino. Smatramo pa za umestno, da se malo dalje pobavimo s tem lepim in edinim glasilom slovenskega ženstva. Naloga, ki so si jo nadele naše žene z izdajalnico lista ni lahka in niso bili redki pesimisti, ki so mu prerokovali kaj kratko življenje. Temveč je moralo biti njihovo iznenadenje, ko je «Zenski Svet» izšel z novim letom celo v povečani obliki, na 32ih straneh, mesto na 24h, kakor doslej. Bogata vsebina je vsesok dobra, toliko v zabavnem, kolikor v informativnem in poučnem delu. Tudi priloga za ročna dela je obširnejša in zelo praktična ter nudi mnogo risb za različne okuse, tako, da ji mora biti vesela kmečka mladenka kakor mestna gospodična.

«Zenski Svet» dokazuje vedno bolj, da je urejevanje z razumevanjem in z veliko ljubeznijo, zato zasluži, da ga podpira vsaka slovenska žena. Naj je ne bo družine brez tega prekorisnega in lepega lista, ki nudi našim ženam in dekletom razvedrila in poduka v vseh ženskih zadevah.

Slovenke so res lahko ponosne na svoj list, zato naj si ga čuvajo, naj ga citajo in širijo. Naj mu dajo trdno podlago z rednim plačevanjem naročnine, ker le tako se bo list lahko izpopolnjeval.

Želimo «Zenskemu Svetu» najboljšega uspeha. Naj prodrje v vsako slovensko hišo, naj širi izobrazbo in zabavo, a tuja naj bo priča o zrelosti slovenske žene.

Gospodarstvo. TRŽAŠKA KMETIJSKA DRUŽBA v TRSTU ulica Raffineria št. 7, ima v zalogi: Semena: Zajamčeno seme karfiola snežna kepa, špinača po L. 6.50 kg, zgodna in nizki grah, seme solatne, solate, radiča, čebulček, solatno peso, redkvice rdečo okroglo in rdečo podolgačo;

Detelje: inkarnatno, domačo in lucerno; Trave: laško ljulko, francosko pahovko, mačji rep in travniško bilnico. Umetna gnojila: Tomaževo žlindro «Columeta», rudniški superfosfat, kalcijev cijanamid ali spneni dušik in kalijev sol. Kmetijsko orodje: pluge, šape, štrpče, železne škarje, srpe, kortelace, gnojne vile, drevesne škarje, cepilne nože «Kunde» in vrtno žaglice, krivice odprte, za radič in zaprte. Amerikansko lepivo za sadno dreve: «Tree Stiches».

Krma za živino: koruzno moko, klajno apno itd. Zveplene trakce za zveplanje kočov. Med v vrčkih od pol kg po L. 6. Meslin, zdravilo za na splovilnih obolenih goveje živine. Zamaške za steklenice in vehe za sode vsake velikosti, tudi na debelo.

Cepilne trte in sadna drevesca za večje število sprejema naročila. Kinetovalci iz tržaške okolice, ki si želijo naročiti kake vrste trt ali sadnih dreves, naj prijavijo število in vrsto pri Tržaški kmet. družbi v Trstu, ul. Raffineria št. 7. Z naročitvijo pri nas odpadejo prevozniki in drugi stroški.

Naročnikom trt in sadnih dreves naznanjamo, da so naročene trte in drevesca dospela, ter jih vabimo, da jih dvignejo. Uporaba kalijevih soli proti rastlinskim škodljivcem. Proti glivicam in žuželkam na naših rastlinah imamo mnogo obrambnih sredstev, katere pa so ne glede nato da boljše ali slabše delujejo, predragi. Z uporabo kalijevih soli pa ne samo da zatiramo rastlinske škodljivce, temveč zemljo obenem tudi gnojimo, ker pride gnojilo v zemljo raztopljeno in enakomerno razdeljeno. Za škropljenje sadnega drevja, grmičevja, vinske trte itd. se uporablja raztopina, ki ima najmanj 15% soli. Navadno se raztopi v vrečici, katero obesimo v posodo, kjer se nahaja potrebna množina vode, ter pustimo tako dolgo da se raztopi. To zato, da ostane raztopina čista, da ne kvarijo škropljenje. Za škropljenje je treba uporabljati 40% kalijeve soli. Škropljenje je treba v času, ko rastline počivajo, najboljši zgodaj spomladi, predno se brstje napne in v lepem vremenu. S tem sredstvom preprečimo tudi razvoj lišajev in mahu po drevu in ga uničimo. Za uničevanje listnih ušic je dovolj, ako napadena mesta otremo s ščetko namočeno v raztopino kalijeve soli. Za uničevanje ušic, ki prezimujejo v zemlji na koreninah zadostuje, če jeseni, ali spomladi zemljo 20 do 30 cm okoli drevesa zalijemo s 5% raztopino kalijeve soli.

DAROVI

V proslavitev zlate maše veleč. gospoda Dr. Antona Gregorčiča je prejel odbor še znesek L. 200 — od okrajne posojilnice in hranilnice v Kobaridu, kateri znesek je bil izroččen potom goriske uprave «Edinosti» «Solskemu društvu» v Trstu. Odbor izreka Hranilnici priščno zahvalo.

Ob priliki nakupa zemljišča za Bral. in pev. društvo «Dneva žar» v Kazljah so darovali sledeči vaščani: Fr. Mozetič L. 3; po L. 2: Jos. Zidar, P. Zabrič, R. Žgur, št. Zabrič; po L. 1: I. Majcen, J. Majcen, J. Seražin, V. Papis, J. Papis, A. Seražin; društvo dodalo L. 10; skupno L. 27. Nadalje je društvo prevzelo nabiranje darov o priliki dneva za «Našo decot» ter v ta namen izročilo «Sol. društvu» L. 78.20. Darovali so: po L. 5: Seražin Jos., Ivana Hlača, Papis Vikt., Neimenovana, Zabrič P.; po L. 4: Zidar Karla in Mar. Novak; Ivana Vran 3 L.; Mihaela Hlača 2.20; po L. 2: Ana Vran, Alojzija Jelušič, Ana Zidar, Jos. Novak, Marijeta Novak, Ivana Rože, Franciška Seražin, Ivan Bizjak; Anžela Zlobec 1.20; po L. 1: Zabrič Marija, Alojzija Vran, Franciška Seražin, Alojzija Vitez, Terezija Zidar, Jožefa Grmek, Emil Papis, Katarina Novak, Marija Orel, Ivan Majcen, Franciška Skapin, Ema Žgur, Anžela Gec, Marija Grželj, Antonija Fabič, Marija Hlača, Franc Lipanec, Julija Vitez, Lovrenc Krizman, Marija Papis, Marija Vran; po 0.50: Može Marija, Martina Papis, Kocjan Peter. — Srčna hvala darovalcem kot nabiratelj. Društva na

deželi in v mestu, posnemajtel — Darovalce, katerih zneski niso bili še priobčeni, prosimo, naj blagovoljivo potrpeti, ker se moramo ozirati na omejeni prostor v listu. Pride pa vse na vrsto, prosimo le nadaljega in neutrudljivega dela.

Bodi tem potom izrečena iskrena zahvala vsam cenjenim darovalcem, ki so se letos v tako lepem številu odzvali a posebna zahvala se požrtvovalnim nabiralkam. Bog povrni stotero.

Ker je ves dan hodila in nič denarja vdobila, daruje oče Zerial L. 3, k temu dodala Fric in Mezgec vsak po 1 Liro vkupno L. 5 za «Solsko društvo».

Mlekarska zadruga v Trnovem daruje L. 50 «Solskemu društvu». Za uspešno intervencijo političnega društva «Edinosti» v Trstu, daruje N. N. temu 10 Lit in podružnici «Sol. društvu» pri Sv. Ivanu L. 10.

V Sežani, Orleku, Šmarjah in Danah sta gđeni Milka Jerina, Dora Skrinjar in ga Renčelj Zofija nabrale 397 L. 80 stot za «Našo decot».

Borzna poročila.

DEVIZE. Amsterdam od 9.15.— do 9.15.—; Belgia od 119.— do 121.—; Pariz od 129.— do 130.—; London od 114.70 do 115.30; New York od 24.— do 24.20; Španija od 233.— do 243.—; Švica od 462.— do 465.—; Atene od 40.— do 42.—; Berlin od 570.— do 580.—; Bukarest od 12.50 do 13.—; Praga od 71.25 do 71.75; Ogrska od 0.0335 do 0.0345; Dunaj od 0.0335 do 0.0345; Zagreb od 8.30 do 8.65.

V. LUTE: Avstrijske krone od 0.0335 do 0.0345; dinarji od 38.25 do 36.50; dolarji od 24.10; do 24.10; ovci po 20 frankov od 92.— do 93.— fuat Sterling od 114.50 do 115.—. Benetjske obveznice 80.—.

MIRODILNICA

MARIO FERLIN Sv. M. Magd. zgornja 2 Bivlo. Tel. 774 prodaja na debelo in drobno. 63 Barve, laki, čopiči, šipe, žebliji, cement, sadra itd. Postrežba na dom. Bogata izbira slikar. vzorcev (štampev) Velika izbira cepilnih potrebščin.

Županstvo občine Merpelje-Kozina Razpis službe.

Do 31. januarja t. l. je razpisana služba občinskega tajnika in dveh pisarniških moči.

Pogoji službe so sledeči: Občinski tajnik: Plača 8500 lir, ne vstevši davčnih pristojbin. Zraven tega ima pravico do štirikratnega povška; kakor je razvidno iz pragmatike za občinske uslužbence ter izrednim potom tudi pravico do draginske doklade, katero dovoljuje država svojim uslužbencem. Dva pisarniška pomočnika: Plača 4500 lir ne vstevši davčnih pristojbin in s pravico do štirikratnega povška, kakor je razvidno iz pragmatike za občinske namestence ter izrednim potom tudi do draginske doklade, ki jo dovoljuje država svojim uslužbencem.

Prosilci naj predložijo tekom zgoraj navedenega roka temu županstvu prošnjo na kolekovanem papirju za L. 2.—. Prošnja mora biti opremljena s sledečimi listinami: a) Potrdilo o italijanskem državljanstvu. b) Rojstni list, iz katerega je razvidno, da nima prosilec manj kot 21 let in ne več kot 41. c) Kazensko spričevalo. d) Potrdilo o političnem in moralnem vedenju.

e) Zdravstveno spričevalo (zmanjšana telesna moč potom v vojni zadobljenih ran ni nikak razlog izključbe v slučaju, da jim v vojni zadobljene rane ne zabranjujejo izpolnjevanja službe). f) Vojaško odpustnico ali morebitno drugo listino, iz katere izhaja, da je prosilec zadostil vojaški obveznosti ali pa, da je iste oproščen. g) Spričevalo srednje šole ali pa kakšno drugo enakomerno listino. Do pisarniških pomočnikov imajo pravico tisti, ki so zmožni italijanskega in slovenskega jezika.

Za občinskega tajnika je potrebno potrdilo usposobljenosti, odnosno da se prosilec podvrže izpitu v najbližnjem zasedanju izpitne komisije. Prošnja se mora priložiti pobotnica občinskega davčnega urada o plačani pristojbini (50 lir - petdeset) kot davek za pristopitev prošnje k razpisu. (Kr. dekret 21. oktobra 1923, št. 2361).

Spričevala pod c), d), e) ne smejo biti starejša od treh mesecev. Prosilec, kateremu bodi podeljeno razpisano mesto, nastopi službo tekom 10 dni po imenovanju. (129) Kozina, dne 15. januarja 1925.

Župan: PEČAR, I. r.

Ortnarji, pozor!

Semena: čebulček, redkvice, špinača, radič, korenček, pesa itd. Umetna gnojila: mešanice za vsakovrstno zelen avo; superfosfat itd. Trte in sadna drevesca kraškega izvira. Plugi, slamoreznice, kose «Merkur», šape okoličanske, žice za trte, klajno apno in vse druge kmetijske potrebščine. 102

Ugodna prilika za podeželne trgovce-preprodajalce KMETJSKO-TRGOVSKO RRUŠTVO Trieste, via Raffineria 4, tel. 36-75.

Dr. Josip Rosato

Poliambulanca medicinska-kirurgična-porodniška. Kemične in mikroskopične analize; endovenozne injekcije. ZOBO-TEHNIČNI ATELJE za bolezn i v ustih. - Moderne proteze. Idrija - ulica Trento št. 280 - Idrija Ordinira od 8-12 in od 2-6. 112

ALOJZIJ POVH

urar in zlatar Piazza Garibaldi 2, I. n. Tel. 3-29 Lastna tovarna in delavnica. Prodaja, kupuje, popravja vsakovrstne predmete. — Korist vsakega je, da se prepriča o cenah. 62

Najvišje cene plačujem za

K O Ž E

kun, zlatič, lisic, dihurjev, vlder, [azbecov, mačk, veric, krto, divjih in domačih zajcev.

D. WINDSPACH

Trst, Via Cesare Battisti št. 10 II. nadst., vrata 16 Sprejemajo se pošiljkatve po pošti

Predno kaj nakupite, obiščite

Veliko skladišče pohištva

trvrke ALESSANDRO LEVI MINZI Via Rettori št. 1 - Via Makanton št. 7-13 Spalne sobe, obedne sobe, posamezni kosi pohištva v veliki izbori.

GIUSEPPE SPECHAR - TRST

Via S. Caterina 7, vogal Via Mazzini

naznanja cenjenim odjemalcem, da je prejel

veliko izbero tu- in inozemskega blaga

za moške in ženske obleke po konkurenčnih cenah.

Specialiteta: ANGLEŠKO in ČEŠKO BLAGO. 45

Gelosa Beniamino & Figli

naznanja cenjenim odjemalcem,

da se je preselila s svojimi bogatimi skladišči v velike prostore

v Via Carducci št. 20

(Nova palača zavarovalnice Assicurazioni Generali)

STALNA RAZSTAVA.

Pohištvo

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Glavnica in rezerva Dinarjev 60.000.000— Telefon: 5-18, 22-98

PODRUŽNICA V TRSTU CENTRALA V LJUBLJANI

Glavnica in rezerva Dinarjev 60.000.000— Telefon: 5-18, 22-98

Obrestuje vloge na vložnih knjižicah po 4 %, na tekočih računih po 4 1/2 % vezane vloge po dogovoru. - Prejema DINARJE na tekoči račun in jih obrestuje po dogovoru. — Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle.

Podružnice: GORICA, Brežice, Celje, Černomelj, Kranj, Maribor

Najprikladnejša zveza z Jugoslavijo

Blagajna je odprta od 9 1/2.—12 1/2, in od 14 1/2.—16 41

Podružnice: Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split

Vprašajte povsod Jajčno Crema Marsala R. Crismancich

Najslastnejši in krepljivejši liker. (4)

Najstarejši slovenski denarni zavod.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrovana zadruga z omejenim poročtvom uraduje v svoji lastni hiši ulica Torrebianca št. 19, I. n.

Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tekoči račun in vloge za čekovni promet, ter jih obrestuje

po 4%

veče in stalne vloge po dogovoru. Daje posojila na vknjižbe, menjice, zastave in osebne kredite. — Obrestaa mera po dogovoru.

Uradne ure za stranke od 9 do 13 Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt Š t. telef. 25-97. 16

Najboljši šivalni stroji so

I. R. I. Najboljši material. Največje jamstvo.

Brezplačen pouk v vezenju. Posebni stroji za šivanje in vezenje L. 570.—, zaklopni z dvema predeloma L. 720.—. Izbera inozemskih strojev po najzmernejših cenah.

Zaloga šivalnih strojev in potrebščin

24 Cervellini, Trst, Via G. Carducci 27 Na zahtevo se pošljejo ceniki. 54